

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Érkezéskor 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Orvosok kongresszusa.

— A Budapesti Napló küldött tudósítójától. —
Budapest, szeptember 2.

Esztergom város vendégszerető falai közt tartotta ma az Országos Orvosszövetség évi kongresszusát, a harmadikat fennállása óta. Az orvosi kar érdekeit érintő nagyfotosságu ügyek kerültek megvitatás alá, mindmegannyi a magyar közegészségügy érdeke is, mert csak sorsával megelegetett és helyes etikai alapon működő orvosi rend felelhet meg annak a nagy és nemes hivatásnak, amelyet tőle az ország vár. Az esztergomi kongresszus egyúttal záróköve volt a vezetése első ciklusának, amelynek a kezdet nehézségeivel és kétség-telenül sok előítéllettel kellett megküzdnie. Önérettel mutathat rá ugyan a vezetőség, hogy ma már csaknem 4000 orvos gyűlt a szövetség zászlaja alá és a vidéken 69 fiók gondoskodik a kartársi együttérzés emeléséről és mindazokról a nem eléggé méltányolt feladatokról kiélvítéséről, amelyeket az Orvosszövetség maga elé tűzött, de ez korántsem tükrözti vissza az orvosi rend hatalmas számbeli és erkölcsi erejét. Az orvosok nagy többsége mintha az egyéni érzés korlátosságát látná a szervezkedésben, vagy mert csak a kamarai intézménytől várja bajainak orvoslását, idegenkedik az Orvosszövetségtől, amely kétségtelenül nagy időre megakasztotta a kamarák felállítását, de másrészt céltudatos, komoly munkásságával sok olyan ügyet vitt a megvalósuláshoz, amelyre nézve nincs eltérés a hazai orvosok közt. A célja az Orvosszövetségnek is az, mint a kamarának s ha tudós elnököknek, Kétyl Károlynak mai beszédét jól értelmezzük, utját óhajtja egyengetni az orvoskamarai intézménynek. Kétyl szerint se Ausztriában, se Németországban nem adtak a kamarák buzdító eredményt, tehát a magyar orvosszövetség

nyugodtan kísérletezhet tovább. Egyebekben igen magas színvonalon mozgott Kétyl tartalmas megnyitó beszéde és engesztelő, higgadt és nemes hangjával bizonyára hozzá fog járulni ahhoz, hogy az Orvosszövetség számban, erkölcsi erőben meggyarapodjék. A bizalmatlanságot, a haragot, a csüggedést félre kell tenniök, a kamarai intézmény hiveinek csatlakozniök kell kollégáikhoz; ott az egyesület kebelében talán több sikerrel haladhatnak céljuk felé. Ma az orvosi rendnek más testülete nincs, amely az állammal és a közönséggel szemben támasztott jogos kívánásait képviselhetné; ezt a testületet kell tehát erősé, hatalmassá tennie, hogy alkalmas időben a kellő nyomtatékkal küzdhesen meg az orvosi kar érdekeiért.

Esztergom, szeptember 2.

Az Országos Orvosszövetség ma délelőtt 10 órakor tartotta évi kongresszusát Esztergomban. A szövetség 73 fiókjának képviselőitében mintegy 500 orvos jelent meg az ország minden részéből a kongresszusra, melyet a Kaszinó nagytermében tartottak meg dr. Kétyl Károly elnököle alatt.

Az orvosi kar kiválóbbjai közül is sokan jelentek meg: ott voltak többek között Békay Árpád, Elischer Gyula, Högyes Endre, Jendrassik Jenő, Lautenauer Károly, Schwarzer Ottó, Taufer Vilmos, Onódy Adolf egyetemi tanár, Ludvik Endre, a Szt. János kórház igazgatója, Csatory Grósz Lajos miniszteri tanácsos, dr. Major Ferenc országgyűlési képviselő.

A vendégek nagy része még tegnap érkezett meg s a vasutnál a helyi rendező bizottság, valamint a városi hatóságok részéről ünnepélyes fogadtatásban részesültek.

A kongresszus tagjai ma délelőtt 8 órakor részt vettek az új esztergomi kórház alapkövetelési ünnepélyén, amely reggel 1/28 órakor ünnepélyes misével kezdődött a főszekesegyházban. Az alapkövetelésnél Wimmer Imre polgármester nagyhatású emlékbeszédet mondott, mire felolvasták és aláírták az alapkövetés okiratot, aztán Boltzár püspök beszélt az

alapkövet és elvégeztetik a szokásos kalapácsütések. Az alapkövetés befejezése után Walter Gyula kanoonknak, az építő-bizottság elnökének zárószóval véget ért az új kórház ünnepe, amelyen az összes hitfelekezeti lelkeszei, a vármegye és a honvédség képviselői is megjelentek. Az alapkövetés felolvasásánál zajosn megjelentek a hercegprímás, aki a kórházra 50.000, és az esztergomi takarékpénztárt, amely 20.000 koronát adott.

A kongresszus tagjai a főszekesegyházat és kincstárát tekintették meg Maszlaghy prépostoknak vezetője mellett, majd a primási képtárt nézték meg, ahol Schold bencés házgodnok kalauzolta az orvosokat.

A kongresszus délelőtt 10 órakor kezdődött a kaszinó disztermében, amelyet ez alkalomra szépen feldíszítettek. A kongresszust Kétyl Károly, az orvosszövetség elnöke nyitotta meg szép beszéddel, az orvosok helyzetének általános áttekintésére szorította.

(Az elnöki megnyitó.)

Első sorban azt a kérdést veti föl: bir-e létjoggal az Országos Orvos-Szövetség? A szövetség életének első — három éves — ciklusának lezajlása után több joggal és tapasztalattal válaszolhat a kérdésre, mint eddig. Orvostudományi társadalmi helyzetében, úgy mint minden más terén, hatalmas változás állt be a század második felében; az orvosok számbeli felszaporodása a nagy városok rohamos népességi fejlődésével, egyes göcponokban túlszaporodása, a társadalmi viszonyok szűtte igények emelkedése és a megelhetes nehézségei kivétel nélkül rendünk is a régi, nyugalmas, patriarichalis állapotokból. Az államok jóval többet követelnek az orvosképzés terén, s a közönség meg többet a gyakorlat mezején. Mindezekkel szemben aránytalan a teljesített munka anyagi és erkölcsi eredménye. A nagy számban keletkezett betegsegélyző egyesületek, betegpenztárak jelen szervezetükben megnehezítették a gyakorló orvos helyzetét és keresetét. Érthető az elégedetlenség és magyarázható is az egyesek részéről a kollektív rovársá kényszerből előállt praxis-hajszá. E bajok és szimpptomok európaszerint mutatkoznak s indító okai leitte az orvosrend kebelében Németországban és Ausztriában az ugynevezett kamarák felállításának. Am lassuk, mire mennek ők az idők folyamán. Ausztriában a lefolyt kilenc év nem adott buzdító eredményt, Németországban sem javult meg lényegesen eddig a helyzet. E tekintetben tehát nyugodtan kísérletezhetünk tovább Szövetségünkkel. Bármilyen

TÁRCA.

„Übermensch.“

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: dr. Fényes Samu.

Megesett velem, hogy egyetlenegy nap nem olvastam újságot. Eppen aznap, amikor nem olvastam, közölték a lapok Nietzsche halálhírét — ha ugyan közölte valamennyi — de másnap már szó sem esett róla, a neve sem volt megemlítve többé. Persze, persze, ez csak egyik legragyogóbb elméje, egyik legnagyobb gondolkodója volt az emberiségnek, aki se anarkhista nem volt, se embert nem ölt, se százezer forintos csöddörökkal nem futtatott.

Mit is tehettek hát vele? Napirendre tértek föllette. És én, aki Nietzsche zsenijében annyi gyönyörűséget találtam: máig sem tudom, hogy meghalt, ha egy jó barátom véletlenül szóba nem hozta, — mert éppen az napon nem olvastam újságot.

A szellem mozgalma nem olyan gyorsröptű, mint sokan gondolják. Valamelyik német fiziológus kiszámította, hogy az idegek tömegmozgása másodpercenként körülbelül harminc méter, vagyis a gondolat röpte szaporább, mint a hanghullámoké, de meg sem közelíti a fény és villamosság hullámainak.

De ha lassu már a gondolat röpte magágában az egyénben, jóval lassabb a tömegekben. A tömegek ugyan soha sem hatolnak valamely gondolatnak a mélyére, de azért a gyakori hallás, a hangoztatás megszokása sajátjokká tesz némely gondolatot. Ezek aztán közajkon ferognak, a nélkül persze, hogy a nagy tömeg jobban meg-

értene. Ez az eszmék népszerűsége. A népszerű eszméket is csak az értelmesebbek fogják föl, de egyaránt divatos jelszavai azoknak is, akik nem értik.

A tudomány haladásának erre a népszerűsítésre mégis szüksége van, mert az az új eszmék elterjesztésének, vagyis az emberiség nevelésének egyik legfontosabb eszköze és módja. Mert mégis csak szaporodik napról-napra azoknak a száma, akik fokozottan meg-megértik az új gondolatot és ennek a révén nevelődnek.

Az új eszmék útja ez: megszüleik egyetlen elmében, aki vagy a dolgozószoba füledt levegőjében, vagy a műhelyben, vagy rajongó elvonultságában költi. Az egyik beléről, a másik vértanúságot szenved érte, a harmadik észrevétlenül eltűnik, kinevetve, vagy elítelve. De a csira él, el van hintve és fejlődik, tért hódít. Ez az első élet szaka az ujszülető eszmének. Minden megváltott keresztre huznak. Ezt az eszmét aztán a kiválóbb, értelmesebb, fogékonyabb elmék magukévé teszik, kifejtik, kidolgozzák részleteit, körülrönggák, terjesztik. Ez az apostolok kora, az ujszülető eszmének irodalmi ifjúsága, második életszaka. Az eszme az irástudók, a kiváló elmék a művelt emberek köztalajdonává lesz és az elme s tudás minden fegyvere rendelkezésre áll, — terjesztik, népszerűsítik. Most már nem egy, vagy kevés kiválasztott elme munkája dolgozik a kifejtésén, hanem mindazoké, akik érdeklődnek a művelődés kérdéseiről.

Ezeknek a száma napról-napra szaporodik, terjesztésük hatékonyabb, míg az eszme harmadik életszakában népszerűsül, hatása már biológiai fontosságúvá válik, mert a nagy tömeg életfeltételeire kezd módosítólag hatni. Ez gyümöleshöz korszaka az eszmének, — ez után már csak az aggkor visszafejlődése következik. Ifjú

varásukból veszítenek az igazságok, az élet és tapasztalat megviselto szervezeteiket, itt is megróppan, ott is meggyöngül, hangját többé meg nem értik, fogyatkozásai, gyöngesége is napról-napra növekednek, rigolyái, előítéletei, kizédesei szaporodnak.

Az eszmélődés eme hullámainak idő kell a továbbterjedésre. A politikai, társadalmi eszmék sokkal közvetlenebb, egyenesebb mederben folynak, tehát szaporábban. Három-négy évtized eleget, hogy hozzánk jussanak. Az irodalmi, művészeti áramlatok még gyorsabb röptűek, azok egy-két évtized alatt eljutnak hozzánk.

A leghosszabb, leghalább a folyása a bölcséleti eszmeáramlatoknak, — ami nagyon természetes, mert a bölcséleti eszmék egyáltalán nem minden elméhez találnak utat. Mikor bölcséleti eszmék tovaterjedésénél tömegről szólnak, ez alatt voltaképpen nem a tudatlanok nagy tömegét, csak a bölcséleti tudatlanait, tehát azokat a műveltebb elemeket értjük, akik ugyan nem dolgoznak bölcsélettel, de elég műveltségük van a bölcséleti elvek befogadására.

Mindezzel pedig csak azért hozakodtam elő, hogy megokoljam, miért ilyen csekély nálunk az érdeklődés Nietzsche irányában. Az eszme-hullámmat, mely hozzánk hozza a bölcséleti eszmélkedést még nem ért hozzánk, hogy ugyanmondójam, eddig még csak a hírét hallottuk. Annnyival kevésbé hatolhatott még el hozzánk, mert a Nietzsche etikája voltaképpen otthon is csak a második korát, — az apostolkodás ifjú korát éli, még nem a népszerűsítés, csak a kifejtes stádiumában van.

Soha tudóst ellentétesebben nem ítélték meg, mint Nietzschét kortársai. Elő ember nehezen kerül a históriába, pedig csak a história az, mely pártatlan ítéletre képes. Elő embert tehát

gondos szemmel tekintünk a körre, nem találók okot a csüggedésre, a bizalmatlanságra.

Elértük, ugymond, hogy országunk 3600 orvosa zászlónk alá gyűlt; főköszövésünk száma 69. A szervezkedés alapjai befejezettek, működésünk megindult, de el kell ismernünk, hogy csak a kezdet elején állunk. Rajtunk áll, hogy fokozatosan győzelemre segítünk ügyünk. Erős hitem, hogy ez sikerülni fog, hisz orvosi rendünk számbeli és erkölcsi ereje fölétekeny, társadalmi befolyásunkat érvényesíteni kell. De erre nélkülözhetetlen az összetartás és szervezkedés; ez utóbbit részben véghez vittük, most magunkon áll, hogy a nyugodt erőt működésbe hozzuk. Energiára van szükségünk: ennek egyes gócpontjai a főköszövéségek, melyek autonóm is iniciatív hatáskörrel is rendelkeznek, az illető vezető férfiak feladata lesz azokat mozgásba hozni, de ebből minden egyes tag közreműködése is kivanat.

Az etikai kérdések folyamán máris kezdenek feltűnni egyes fejeletmi kérdések is. Ne siessünk elítélni kárársainkat! Ne lássuk meg kárársainkban az apró hibákat, ideig ne mikroszkópon át, ha csak nem azért, hogy ugyanazokat magunkból kiküszöböljünk; de gondoljuk, hogy minden kis letérés a vélt helyes útról, amelyet nem a mi baráti körünkbe tartozó kollega, vagy éppen barátunk elkövet, az orvosi tisztesség legnagyobb megsértése. De határozottan foglalnunk állást, ha rendünk tisztességét valóban megsérti valaki, azonban ekkor se bízzuk egyedül saját ítéletünkben és nyugodjunk bele a fölöttünk ítélező kárársak határozatába. Ne felejtjük el, hogy orvosi etikánk még fejlődésben van, az etikai érzés megszilárdulása csak hosszú munkásság eredménye lehet. Nyitni síksákkal és önértzetesen követeljük rendünk részére quod aequum et iustum est, és a siker el nem maradhat. Ez volt célja és feladata az Országos Orvos-Szövetségnek, ez irányban dolgoztunk s dolgozunk továbbra is. Az orvosi nyugalmidj- és segítő-egyesület alapjai is vannak téve s máris tekintélyes töké felett rendelkezik; ezt tartom összekötő kapcsolatnak, mely az ideális alapu Szövetségnek reális biztosíték. Szívvel üdvözölve a kongresszus egybegyűjtött tagjait, az ülést ezennel megnyitom. (Lelkes eljenzés.)

(A hercegprímás üdvözlése.)

Ezután felolvassák a hercegprímásnak következő üdvözlő levélét, amelyet Kéty Károlyhoz intézett:

Örömmel értesültem az orsz. orvosszövetség azon elhatározásáról, amellyel jelen évi kongresszusának szünnyelűi székvárosomat választotta. Nagyon sajnálom azonban, hogy egészségi állapotom miatt az országos értekezleten részt nem vehetek. Igen szívesen jelentem volna meg a tanácskozáson. Aikalmam nyílt volna a külsőleg is tanúságot szolgáló azon nagyrabecsülésről, amellyel az orvosi pálya harcosai iránt viseltetem. Ismerve azokat a kimerítő fáradságokat, amelyekkel az orvosi kötelességek teljesítése össze van kapcsolva, tudom mily szolgálatokat tesz az orvos a hazának, midőn a földi lét egyik legdrágább kincsét, az egészséget, óvni és fenntartani igyekszik. Ismerem az érdemeket, amelyeket a hivatás férfiai fontos szak tudományok szorgalmas művelése által szereznek. Ezért régi az a tisztelet, amellyel az emberiség az orvosok, mint nagy jövőtől iránt viselteti. Lehetetlen tehát megelégedéssel nem melányolnunk az orvosi kar fáradságos működését, amellyel közös tanácskozás által is előmozdítani törekszik a közegészségügy ér-

nem lehet pártatlanul megítélni. Nehezíti a pártatlan megítélést rendkívül erősen kifejtett egyénisége is.

Az ilyen óriási energiájú individuumok ellenségben csak gyűlöletet, a hívekben csak imádatot tudnak ébresztetni. Ez is nehezebb teszi a pártatlan megítélést. Azonfelül Nietzsche annyira kritikus, harcoss elme, oly rettenetesen bátor, hogy ostarát mindenfelé szuhogtatta. Így hát a szó szoros értelmében véve mindenkit ellenségévé tett.

Ha ilyen okok általában megakadályozzák, hogy pártatlan ítéletet alkothassunk felőle, természetesen, hogy én sem érzem magam képesnek arra.

Bizonyos ugyanis, hogy mint minden rendkívüli erővel kifejtett egyéniség, ő sincs szeretlenségnek híján. Kritikája sokszor igazságtalan tulzott volta miatt; nyelvezete nem a tudósok józan, világos nyelvezete, hanem a poéták virágos, a rajongók misztikus, homályos s homályt kedvelő, célzásokkal teli stílus. Az ilyen stíl pedig nemcsak szeretlenségekkel teli, hanem félreértésekkel és a mi ennél is nagyobb, többfelé való értelmezésre ad okot.

De bármennyi a tévedése, szeretlensége, meg ha minden szava külön-külön tévedés is, mégis nagy, korszakos elmeje az emberiségnek, aki Kolumbus módjára a fölfedezések és kutatás új útját és irányát mutatta meg az etikában a bölcséleti tudományok.

Kolumbus tévedett a számításában, azt hitte, hogy a keleti kontinens nyugotiszlénél költött ki, pedig csak egy sziget volt az, amelyre lábát tette. Amerika kontinensét az utána jövő spanyol, portugál és angol utasok fódötték fel voltaképpen, azért mégis örök időkre Kolumbus marad annak a díszöség, hogy nyugat felé irányította a felfedező Európát, hogy megmutatta, mely

deket. Meg vagyok győződve, hogy a jelen kongresszus is hozzá fog járulni a hivatás-szeretet elcsészéséhez és így azon érdemek fokozásához, amelyek iránt minden nemesebb kebel ószinte tiszteletet taplal.

Rozsemről biztosíthatom a m. t. kongresszust arról, hogy munkásságát élénk érdeklődéssel kísértem és mivel durább sikereit szívvelől kívánom. Ezen óhajom kifejezése mellett örömmel üdvözölöm a m. t. kongresszust székvárosom falai között és működésére a jó Isten bő áldását kérem, mely tisztelettel

Budapest, 1900. szeptember 1.

Vaszary Kólos,
bírnok, hercegprímás.

A kongresszus a következő köszönő táviratot küldötte a hercegprímásnak:

Az országos orvosszövetség kongresszusa hódoló üdvözlötét küldi emineciának a szövetség iránt tenusított támogatásért. Kéty.

(A titkári jelentés.)

Jendrassik Ernő főtitkár ezután felolvasta a titkári jelentést.

E szerint a főköszövéségek száma 69-re emelkedett s több megyében most készülnek főköszövéségek felállítani. A szövetség életében kiváló momentum volt a múlt évben a nyugdíj-egyesület alapszabályainak megerősítése. A pénztári jelentés tanultja logia adni, hogy az elnökség a nyugdíjintézet ügyét szíven viselte, mert már eddig is 40.000 koronát gyűjtött össze. A tavalyi bal egy-maga 22.000 koronát jövedelmezett az intézménynek. Az igazgatótanács azt ajánlja, hogy a kongresszuson érdemleges tárgyalásoknak ne legyen helye, miután ott az orvosi karnak csak kis része vehet részt. A kongresszus feladata ez az lehet, hogy a beszámolókat tudomásul vegye, vagy ezt megtárgyalja s érdemleges tárgyalásokat csak az alapszabályokban körülírt pontokban tartson. A főszület a főköszövéségek működésére kell fektetni.

A múlt évi kongresszusok felállítottak a biztositó társaságokkal szemben egy tarifát, melyet sikeresen keresztvíttek. Ez a tarifa kötelező a vidéki főköszövéségre is. A főköszövéségek működése kielőgő volt. A titkár ezután jelentést tett a párisi nemzetközi orvostársadalmi kongresszusról, melyen a szövetséget három tag képviselte.

Majd az osztrák kamarák működését és hatását ismertette Adler bécsi orvosi nyomán, aki védi ugyan az intézményt, de panaszokozik a törvény hiányossága és a kamarák szűk jogköré miatt. A kamara, így végződik a jelentés, ideális intézmény, oly ideális, amelyet elképzelni lehet, amelyet realizálni azonban úgy, ahogy azt elképzeljük, sajnos, ez idő szerint nem lehet. De hiszen jelszavunk egy s kérem kamaráriti kárársainkat, csatlakozzanak jó szívetl a meglévő mozgalomhoz, jöhetnek hozzánk, szűkés van rájuk! Legyen a kollégaság erősebb kapocs, mint ezen modus vivendi fölött. támadt nézeletelés szétbuzó szelleme.

Az ujonnan választandó igazgató tanácsnak és elnökségnek feladata lesz elsősorban az a hatni, hogy a Főköszövésben élénk mozgás, élet induljon meg. Sürgős feladatok egyúttal a memorandum benyújtása s annak érvényre juttatása, a községi és körorvosi látogatási díjak emelése, az államosítás kérdésének utabban felemült tervezete alapján a fontos kérdés tanulmányozása és annak idejében való bírálata, végre a Nyugalom- és Szerező-intézet tökéjének

irányban kell keresnünk és tanulnunk egy új és nagy, a miénkél gazdagabb világot.

Nietzsche Frigyes is ilyen kutató Kolumbus, talán minden állítása tévesnek bizonyul, de hervadhatatlan az az érdeme, hogy megmutatta azt az irányt, amelyben keresni kell az emberi erkölcsleten új irányát, amelyben egy nagy, új, a réginnél gazdagabb világot lehet és kell fölfedezni.

A társadalmi intézmények, az ezeket az intézményeket éltető tömegek eszmélkedése nem tart lépést a tudományos haladással. Intézményeink nagyjában véve legalább százévesek, némelyikök egynéhány százéves, a tömegek ezeknek behatása alatt ének, mozognak, holott a tudomány a legutolsó 50 év, sőt mondhatjuk, a legutolsó 25 év folyamán oly óriási léptekkel haladt előre, hogy bizonyos összeütközés, bizonyos benső lelki forradalom el nem maradt. Ha ennek a mostani korszaknak nincs határozottabb programja, törekvése, éppen e benső ellentmondásnak tulajdonítható.

A tudományos fölfedezések ugyanis feltétlenül biztos alapot adtak az ugynevezett természet-tudományi világnézetnek. Egy alapvető elvben lehet összefoglalni ezeket az eredményeket: Minden, az egész mindenségben ható anyag tömege változatlan és a mi ennek az elvnek a folyamánya, minden, az egész mindenségben megnyilatkozó erő (energia) tömege változatlan.

Ez a természet-tudományi elv, egyetlen, közhas alapelve, sarkoszlópa minden emberi eszmélkedésnek, jelenti az egész mindenség egységét, jelenti, hogy anyag, erő, élet csak megnyilatkozási formái egy ismeretlen, s valójában megismerhetetlen lénynek.

Ez a természet-tudományi felfogás tehát az embert, az emberi életet és lelket is az egységes elv éltető világrénd csekélyke része gyanánt tünteti föl. Egy jelenségesoport a millió meg

gyarapítása és szervezése. Sok és fontos dolgok ezek, férfias erő és leltvágy kell ahhoz, hogy ezen leandotokkal megbirkózzunk.

Dr. Major Ferenc országgyűlési képviselő a vezetőségnek elismerést szavaz működéséért. (Eljenzés.)

Dr. Mátyás Ferenc esztergom vármegye orvoskara nevében üdvözli a kongresszust.

A pénztárijelentést felolvastatnak tekint a kongresszus és tudomásul veszi.

(Indítványok.)

Következett az indítványok tárgyalása. Egyhangulag elfogadták az igazgatótanácsnak azt az indítványát, hogy a községi és körorvosi látogatások bázisát falvakban nappal egy korona, városokban 2 korona képezze, éjjel ennek kétezerese.

Dr. Hecht Adolf (Arad), indítványozza, tegyenek lépést a kormányval az iránt, hogy a fizikai gyógy-módokat csakis orvosi felügyelet alatt álló intézetekben legyen szabad gyakorolni.

Az igazgatótanács azt az indítványt terjesztette elő, hogy a községi és körorvosok államosítása tárgyában kidolgozott javaslatot a főköszövéségek vitassák meg. Mind a két indítványt elfogadták és határozatba menti az is, hogy felterjesztést intézzen a belügyminiszterhez, hogy a községi és körorvosok államosításáról szóló javaslat megvitatásánál a szövetség megbízottai is bevonassanak.

(Az új tisztikar.)

Végül megejtették a választásokat, melyek eredménye következő:

Elnök: Kéty Károly.

Aletnökök: Babari Schwarzer Ottó és Konrád Márk. Főtitkár (Jendrassik lemondása folytán) Flesch Nandor. Titkárak: Ritóók Zsigmond és Surányi Miklós. Pénztáros: Hochnalt Károly.

Igazgatói tagok: Budapestiek: Adler Zsigmond, Árkövy József, Csatary Lajos, Grósz Emil, Högyes Endre, Jendrassik Ernő, Korányi Frigyes, Major Ferenc, Tauffer Vilmos, Schermann Adolf. Vidékiek: Blógh Dező (Kuman, Terontálmegye), Bernhard (Baja), Berkovics Miklós (Nagyvárad), Boszkovics Mór (Bátaszék), Fanta Adolf (Szekesestervar), Farkas Géza (Kolozsvár), Imre József (Hódmező-Vasárhely), Koresk György (Perjanna, Torontal), Krajtsik Rudolf (Nagy-Káta), Nuszer Lajos (Munkacs), Papp Samu (Tatrafüred), Pava Vajna Gabor (Pozsony), Rajtsits Lajos (Besztercebánya), Rapcsák Imre (Esztergom), Roitenberg János (Szepes-Olaszi), Süssemann Hermann (Nagy-Szeben), Szegedi Gy. János (Kaposvár), Thom József (Apatin), Ujfalussy József (Debrecen), Urszinyi Gyula (Putnok, Gömörm.). Pénztarvizsgáló bizottság: Adler Zsigmond, Árkövy József, Major Ferenc.

(A banket.)

A kongresszus után délután 2 órakor banket volt a Furdó-szállóban, amelyen Kéty elnök, Boltzár püspök, Andrássy alispán, Komlóssy Ferenc, Major és Frey képviselők, Walter prépost, kanonok, Wimmer polgármester stb. vetek részt. Boltzár püspök mondotta az első felköszöntőt a királynak, mire Kéty a hercegprímást, majd a lelépett főtitkárt, Jendrassikot és a szövetség tagjait éltette, Földváry Istvan városi főgyógyász a város nevében az orvosi kart, Mátyás Ferenc Kétyt, Wimmer polgármester a primás kép-

millió jelenségesoport között. Egyelvésege anyag-nak és léleknek, kiküszöbölés minden dualizmusnak.

Ez a természet-tudományos felfogás úgy mutatja be az embert, mint évmilliomodok hosszú fejlődésének még mindig fejlődésben levő terméket. Az egyesítő lényekből lettek a sejtszövetes lények, ezek fejlődtek gerincesekké, az agyvelőtlén halfajokból fejlődtek az agyvelős gerinces állatok, az őslényi amfibiumokból a négy-lábúak, az emlősök, az ember. Egy protozoon, egyesítő lény az egyik határ, — Kant, Hegel, Nietzsche a másik határ, amely közt a plazmának fejlődési folyamata letelt.

A természet-tudomány a fejlődést lezártnak, befejezettnek nem tekintheti, ez a mostani állapot csak lépésje, alja még magasabb fokozatoknak.

Nietzsche alapvető nagy eszméje az etikában tehát az, hogy minden nevelési eszközzel céltudatosan is arra kell munkálni, törekedni, hogy ennek a magasabbra való fejlődésnek útját egyengessük.

Ez a mai ember szerinte nem befejezett lény, csak átmenet, — hid, mely a jelenvalóból a jövőbe vezet. Az a jövőnd, az az újabb, leendő és céltudatosan is megteremtendő fejlődési fokozat, mely felé törekedni kell: az Uebermensch, a fölébbvaló ember. Ez a mai ember olyan valami, amit le kell győzni, amin fölül kell emelkedni, hogy a fölébbvaló ember fejlődhesék belőle.

Az erkölcsleten terén sajátságos visszamaradás tapasztalható.

Az egységes (monisztikus) és kettős (dualisztikus) világnézetek évezredek óta harcban állanak. A küzdelem a múlt korszakokban meglehetősen egyenlőtlen volt. Az egységes világnézet inkább sejtés volt, mert a természet-tudományok fejletlen voltánál fogva nem volt abban a helyzetben, hogy igazait tapasztalati tényekkel köllőleg támogat-hassa. Nagyrésben tehát a spekuláció ered-

viselőjét *Foltzár* püspököt, *Schwarz* Ottó Esztergom megyét és a várost köszöntötte fel. Lakoma után a vendégek a kovácspataki nyaralótelepre rándultak s onnan vasuton hazautaztak.

BELFÖLD.

A szabadelvűpárt szervezkedése. Liptó-Szent-Miklóson, mint nekünk táviratozzák, ma megalakult a megyei szabadelvűpárt. Elnöké *Szmeccsányi* Arisztid földbírtokos, jegyzővé dr. *Kuz* Adolfot választották meg. A gyűlésen résztvettek *Matuska* Péter, *Angyal* József és *Szentiványi* Árpád országgyűlési képviselők is. Az értekezlet üdvözlő táviratot küldött *Szél* Kálmán miniszterelnöknek és báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnöknek, azonkívül *Kürthy* Lajos főispánt küldöttség útján üdvözölték.

Az állategészségügy államosítása. Az állategészségügy államosítása 1901. január 1-ével lép életbe. A folyó év végeig ki fogják nevezni az állami állatorvosokat is, számszerint 600-at. Az állategészségügyi közszolgálat államosításával hét állategészségügyi kerületre lesz beosztva az ország. Az egyes kerületek székhelyei a következők: Budapest, Pozsony, Veszprém, Kassa, Nagyvárad, Temesvár és Kolozsvár. Ez állategészségügyi kerületek élén állategészségügyi felügyelők fognak állani, mint az állami állatorvosok közvetlen főnökei.

KÜLFÖLD.

A kínai válság.

Budapest, szeptember 2.

Hivatalosan tudatja Oroszország kínai politikájának céljait, közreadván azt a jegyzéket, amelyet külföldi képviselőihez intézett és amelyben kifejté, hogy miért vonta vissza csapatait Pekingből és miért ajánlja ugyanezt a többi hatalmaknak is. A legmeglepőbb ebben a dologban az, hogy Oroszország be se várta a többi hatalmak hozzájárulását, azzal indokolva a lépését, hogy a szövetséges csapatoknak Pekingben való maradása az előbbi állami rend helyreállítását hátráltatná. A *washingtoni* kormány már feltételelesen hozzájárult Oroszországnak indítványához, alkalmasint csatlakozni fog hozzájuk Franciaország és Anglia is, egyedül Németország és Olaszország az, amely hír szerint nem hajlandó követni az oroszok példáját. A *Kölnische Zeitung* egy sugalmazott berlini távirata kijelenti, hogy egyelőre az oroszoknak csak egy javaslatáról van szó, amelyről a hatalmak most igen szívesen módton tárgyalnak. Ennek ellentmond az orosz hivatalos lap, amely az ily tár-

ménye volt csupán. Már pedig a spekuláció a kettősévség szolgálatában sokkal féktelenebb lehetett. Azonfölül a történelmileg fejlődött vállalkozások is mind a kettősévség alapján épültek, tehát rendkívül szíves társadalmi és állami intézmények védőbástyái mögé kerültek.

Az emberiség tehát évezredekken át a dualisztikus világnézet nevelő hatása alá került. Ennek folytán a csak lassanként érvényesülő természettudományos nézet csak mint forradalom jelentkezhetett.

A legutolsó évszázad óriási természettudományi felfedezései azonban győzelemre vitték e forradalmat, mert tapasztalati tényekkel támogathatták a spekulációt.

Ez a győzelemre jutott természettudományi felfogás áthatotta az összes emberi életnyilvánulásokat, egész körét az emberi eszmélődésnek. Csodálatosképpen csak egyetlen területre az emberi bölcselkedésnek maradt ugyszólván érintetlen e behatástól: az etika.

Behatásának halhatatlan érdeme éppen az, hogy a természettudomány részéről megállapított evolúciós elméletet az etika terén alkalmazta.

Nietzsche etikája *természettudományos erkölcsen*; az evolúció elméletének megvalósítása az erkölcsenban.

Ez a jelentősége az *Ö Übermenschének*. Módszere lehet téves, nézetei hiúság, de bizonyos, hogy új medret nyitott az erkölcseni elmélyedéseknek. *E mederbe kell térni az etikának*, ha a természetben fölismeret egyelvívséget (monizmust) az életben is meg akarja valósítani, vagyis ha a tudományt és életet oly egységbe akarja hozni, amely egységességet az egész mindenségben fölismernek.

Ez a Nietzsche eszmélkedésének, uttöréseinek az iránya.

gyalásokról semmit sem tud és a világot a kiűritést elrendelő parancs befejezett ténye elé állítja. Fölmerül most már az a kérdés, mi célt követ Oroszország ez önálló eljárással. Alig hihető, hogy gróf *Waldersee* küldetését akarná nevétségessé tenni, hiszen éppen az orosz cár ajánlotta *Waldersee*t a szövetséges csapatok főparancsnokául. Talán szabad kezét akar, hogy Mandzsuriában önállóan működhesse, de ezt sem lehet állítani, hiszen a jegyzékben kilátásba helyezi Mandzsuriára kiűritését is. A legvalószínűbb tehát az, hogy Oroszország nem akar változtatást Kínára korrupt kormányzati rendszerében és fenn akarja tartani nemcsak a terület, hanem a politikai státusquót is. Oroszország tudvalevőleg ki-támogatta az övegye császárné reakcionárius kormányzatát, mert úgy vélte, hogy az előmozdítja Kínára óhajtott felosztásának processusát. Tehát szeretne megakadályozni oly békekötést, mely félmunka helyett egész munkát végezne és a kínai kormánynak jó barátként kínálgatja magát, aki nem akar semmiféle kellemetlenségeket okozni.

Fétevár, szeptember 2.

A hivatalos lap *Giersz* pekingi követnek egy augusztus 20-án kelt és Takuból továbbított táviratát közli, amely szerint híre járt, hogy *Cin* herceget régenssé nevezik ki, amit azonban egyelőre még nem erősítettek meg. Ugy látszik, a herceg vissza akar térni Pekingbe, de fél a visszatéréstől, amíg a követek nem biztosítják szabadságát. Ez okból a Pekingben tartózkodó 10 kínai főtisztviselő a diplomáciai kar széniorához akar fordulni azzal az ajánlattal, hogy a válság megoldása érdekében *Cin* herceget fölvilágosítások adása végett hívják meg Pekingbe. A szövetséges csapatok még nem hatottak be a császári palotába. Bizonyos, hogy a császár nincs benne.

Fétevár, szeptember 2.

Az orosz távirati ügynökség jelenti *Washingtonból* 31-iki kelettel: Néhány nagy amerikai újság, amelyeknek értesítése szerint az Egyesült Államok kormánya feltételelesen hozzájárult Oroszországnak ahhoz az indítványához, hogy a hatalmasságok kínai képviselőit a nemzetközi csapatok fődözete alatt Pekingből Tiencinbe rendeljék, kedvezően nyilatkozik erről a javaslatról. A *New York Herald* véleménye szerint azok a célok, amelyek az Egyesült Államok kormánya maga elő tűzött, részben oly messzemenők és oly komplikáltak, hogy Peking tartós megszállását tehetnének szükségessé. Ez azonban — mondja a nevezett lap — csak a koncessziókérők, a bankárok és milliósok érdekeit mozdítaná elő, nem pedig az amerikai nép érdekeit, amely szívesen fogad minden utat, amely ebből a mostani komplikált helyzetből kivezet.

HIREK.

Budapest, szeptember 2.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Augusztus 31-én új előfőze és nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról céjeikaron gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Károly István* főherceg tegnap este Kieiből Berlinbe utazott, ahova felesége és gyermekei ma követték. — *Apponyi Lajos* gróf magyarországi udvarnagy néhány napig Berlinben volt és szeptember 1-én a királyi kastélyba disztribúcióra volt hivatalos. — *Baronovics György* budapesti szerb királyi főkonzul Belgrádból, ahol több napot töltött, visszaérkezett a fővárosba. — Dr. *Kohl* Medárd püspök felszentelése novemberre halasztott, mert a pápai konzisztórium csak e hó végével ül össze. — *Demény Károly*, a budapesti főposta- és táviróhivatal igazgatója szabadságidejéről hazatért a fővárosba és holnap atveszi hivatala vezetését.

— **Küldöttség az igazságügyminiszternél.** Esztergom város küldöttsége tisztelgett tegnap *Floész* Sándor igazságügyminiszternél az Esztergomban felállítandó új igazságügyi palota felépítése ügyében. A küldöttséget *Kollár* Károly helyettes polgármester és *Földváry* István főügyész vezette. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy tekintettel a jelenlegi törvényeségi épület rozoga és kényelmetlen voltára, építtesse fel még ez évben az új palotát. A miniszter válaszában kiementette, hogy tanulmány tárgyává fogja tenni az ügyet s miután az építési költségeket már fel is vette az előirányzatba, minden tekintetben azon lesz, hogy még az idén új igazságügyi épületük legyen az esztergomiaknak.

— **József főherceg balesete.** A főváros lakosságának minden rétegében igaz részvétellel vannak *József* főherceget iránt, akit, mint már jelentettük, tegnap szerencsétlen baleset ért. A főherceg baja súlyos ugyan, de néhány hét múlva teljesen begyógyul törött lába, amely most ágyhoz szegzi. *Láza*, amely tegnap még meglehetősen erős volt, ma már alig jelentkezett. A szerencsétlen baleset pénteken este egy kirándulásról hazatérőben történt. A mondott napon délután a főhercegi család közös sétára indult s úgy határozták, hogy a közeli kis erdőben vacsoráznak meg. Jó kedvvel fogyasztották el az estebédet, s a mikor nyolc óra tájban elérkezett a hazatérés ideje, a hölgyek kosíra ültek, úgy mentek vissza a kastélyba. *József* főherceg *Fülöp* orléans herceggel és az udvari kíséret uraival a rövid tíz pernyi utat gyalog akarta megenni. A sötétben, amint a főherceg átment az erdőn, úgy látszik, valami gödrös hely meredekének síkos fűvén megrúszott, elesett, a ballábát maga alá szoritotta és bokájában eltorzította. Kisérete természetesen rögtön fölsegítette. Kérdezték is, hogy érez-e fájdalmat, de a fenséges ur megnyugtatta a résztvevőket. Még sem akarták engedni, hogy gyalog folytassa útját s az orléans herceg maga szaladt el a kastélyba kocsisér. A kocsis, amelyek a hölgyeket vitték, még ki sem voltak fogva, rögtön visszafordultak. Így vitték haza a főherceget erről a kirándulásáról, amelyet olyan kedvesen kitervelt. Ágyba fektették s maga a fenséges asszony intézkedett legott, hogy hideg borogatással enyhítsék fájdalmát. A főherceg különben nem vette valami nagy komolyan a dolgot. Jó kedvvel tréfálkozott veletlen balesetéről. Mégis tanácsosabbnak látszott orvosot küldeni, mert lába s bokájban erősen megdagadt. Dr. *Czyzewsky* Gyula az udvari orvos éppen szabadságon volt, amit arra használt föl, hogy a budapesti kórházakban gyarapítsa tanulmányait. Rögtön táviratoztak érte, de egyuttal kocsit küldtek helyetteséért, dr. *Hartmann* Beskéré. Dr. *Hartmann* hamarosan ott volt a kastélyban, s megadta az első segítséget. Tizenegy óra után már megérkezett a fenséges ur ágyához dr. *Czyzewsky* is. Konstatálta, hogy a királyi herceg a szerencsétlen esés következtében ballábát bokájában törte. Szükségesnek látszott, hogy Budapestre telegrafáljanak dr. *Boross* Józsefért, a Rókus-kórház alorvosáért, dr. *Czyzewsky* addig is beigazította a törést, amit a főherceg meglepő nyugalommal tűrt. Lába borogatását eleintén gyakran ismételték. Maga a fenséges asszony ügyelt rá, hogy minden rendben történjék. Sokaig ott virrasztott férje ágyánál s csak akkor tért nyugovóra, amikor a fenséges ur is megnyugodott. A főherceg elég jól tűrtte az éjszakát. Reggelre megérkezett dr. *Boross* József. Megnyugvással látják, hogy a törés teljesen fedett, a mi a bajt rendkívüli módon enyhíti. Dr. *Czyzewsky* segítségével mindjárt délelőtt tizenegy órakor hozzáállott, hogy ideiglenes kötést tegyen a fenséges ur lábára. A főherceg ezt is katonásan tűrte, az erős szorítás alatt meg sem szisszent. Ez az ideiglenes kötés addig marad a lábán, amíg a duzzadás tart, amely remélhetőleg néhány nap alatt leolad, amikor aztán járó kötést tesznek a törött lábra. A hercegi család tagjai folyton a fenséges ur körül vannak. Szórazoktatják, elbeszélgetnek vele, fölolvassnak neki, amit a főherceg jó kedvvel hallgat. Maga is sokat mesélget, tréfálkozik. *József* főherceg szeptember ötödikén akart Galiciába utazni, hogy résztvegyen a nagy katonai hadgyakorlatokon. E miatt a szerencsétlen baleset miatt természetesen otthon maradt.

József Ágost főherceg értesülvén atyja balesetéről, még tegnap este Kics-Tapolcsányból Budapestre érkezett s pár perc múlva továbbutazott Alesuttra.

— **Rainer főherceg szemleuton.** *Triestből* telegrafálják: *Rainer* főherceg, a landwehr főparancsnoka tegnap este ide érkezett és a pályaudvaron *Catinelli* altábornagy várparancsnok, *Bruguiara* polgármester, *Exler* kormánytanácsos és a többi hatóság fejei fogadták. A főherceg itt töltötte az éjszakát. Ma reggel a főherceg miást hallgatott s azután folytatta útját *Levicóba* és *Lavaroneba* a landwehr-csapatok megsemmisítése céljából.

— **Egy királynő Parisban.** *Ranavalo*, Madagaszkár királynője, jövő hónapban Párisba jön a kiállítás megtekintésére. Előbb azonban hazájába akarja szállítani férje hamvait, amelyek Algírban vannak. Ha kegyeleles kötelességének eleget tett, hajóra ül és csekély kísérettel Európa felé vitorlázik. Parisi tartózkodása alatt a legszigorubb inszigniót fogja megőrizni.

— **Halálozás.** *Tiber* Richárd szigorló orvos, a koronas ezüst érdemkereszt tulajdonosa, *Tiber* Ágost állami realskolai tanár fia 30-ai elete 23-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetés tegnap délután 3 órakor ment végbe a Toldy Ferenc-utcai halottasházból.

— **Egyetemi élet.** Az egyetemi ifjuságnak mind a három partiorodájában élénk élet uralkodik. Szervezkednek a 14-ikére kitűzött elnökválasztásra. A programbeszédet sorát Mihályi Péter, a nemzeti párt jelöltje, kezdi meg e hónap 4-ikén, kedden este 7 órakor a Diák-asztal étkező termében.

Az **Egyetemi Kör** elnöke, **Köpöcsy** Dezső újra nyilatkozik. Ezúttal néhány lap hírelé szemben kijelenti, hogy a rektor semmiféle ellenőrző eljárás nem rendelt el a tiszta választások érdekében. Ami ez ügyben történt, azt az Egyetemi Kör elnöke rendezte el a tisztikarral együtt, mert az Egyetemi Körnek saját ügyeiben önrendelkezési joga van s eselleges rendszabályokat csakis az egyetemi tanács és a kultuszminisztérium léptethet életbe. Kijelenti **Köpöcsy** azt is, hogy mint az Egyetemi Kör elnöke pártmozgalmakban részi nem vesz és a Nemzeti pártnak az a nyilatkozata, amelyben tiltakozik a néppárttal való kacérokadás ellen, **Brazovay** Kálmán pártelnöktől való.

— **Az erdődi vár.** Pelófi nászának és rövid boldogságának regényes színhelye az erdődi vár, a szatmár-erdődi vasút megnyitása óta folyvást nagy vonzó erőt gyakorol a kiránduló közönségre és turistákra. Annyian keresik fel e várat és arnyas kertjét, hogy a fent nevezett vasút igazgatósága elhatározta, hogy naponként külön vonatot fog oda meneszteni. A szatmári polgárság körében mozgalom indult meg, hogy e történelmi nevezetességi helyet emléktáblával jelölje. Ez iránt Szatmár város legközelebbi ülésén indítványt fognak előterjeszteni.

— **Egy számtanóros jubileuma.** Nagy Sándor székesfővárosi számtanóros, aki a kőbányai adószámviteli hivatalban működik, most töltötte be szolgálatának harmincötödik évét. Tisztviselő társai az évfordulót alkalmából szeptember 7-én, pénteken a kőbányai Voigt-féle vendéglőben lakomát rendeznek a jubileum tiszteletére.

— **A vidéki hírlapírók országos szövetsége** mint értesülünk, legközelebbi ülését szeptember hó 10-én tartja Budapesten.

— **Párisi kiállításunk Budapesten.** A földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a párisi kiállítás magyar osztályainak mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati részét haza hozatja és itt ugy rendezeti be, mint Párisban volt. Ezáltal azok is gyönyörködhetnek majd ebben a kiállításban, akik Párisba nem mehettek. Különösen az erdészeti és vadászati kiállítás, dr. **Lendl** Adolf preperatumaival és elrendezésével kellett figyelmet és részesülést a külföldi osztálynak elismerésében. Panorámászerű berendezésével a laikus közönségre is nagy hatással lesz s ha megvalósul az a régi terv is, hogy akváriumot állítanak fel, ugy Budapest egy új és elismerésre méltó múzeummal szaporodik meg, mely a magyar erdészetet és vadászatot művészi és tudományos szempontból egyaránt érdekesen mutatja be.

— **Nász a Wittelsbach-házban.** Erzsébet bajor hercegnének Albert belga herceggel való egybekelése végső megállapodások szerint október 2-án lesz. Az esküvő délelőtti fél tizenkettőkor lesz a Mindszentek udvari templomában; a szertartást a münchen-freisinger hercegek, dr. **Stein** fogja véggezni. Ezt az egyházi esketést a müncheni királyi rezidenciában a polgári egybekelés előzi meg, amelynél dr. báró **Craushelm**, a királyi ház és a külügyek minisztere végzi az anyakönyvvezetői funkciókat. Esküvő után családi ebéd lesz, mire az ifjú pár elutazik Münchenből. A családi ünnepeken **Lipót** belga és **Károly** román királyon kívül a völégény és menyasszony rokonai vesznek részt.

— **A bélyeggyűjtők kongresszusa és kiállítása.** A minap nyílt meg Párisban a filatelisták nemzetközi kongresszusa és az ezzel egybekötött levélbélyeg-kiállítás. Ez az utóbbi a legérdekesebb, amit ebben a zsánertben valaha összeállítottak. Az egész világon eddig kibocsátott 24.626-féle levélbélyeg közül csak nagyon kevés hiányzik a kiállításon. Európa és Amerika minden országából elküldték a bélyeggyűjtők legértékesebb és legtrikább darabjaikat. Így például láthatók a kiállításban: Mauritius szigetének bélyegei 1847-ből, amelyeknek darabját 30.000 frankra becsülik, Hawaii bélyegei, az angol Guyana legelső bélyegei, a legelső angol bélyegek, darabja 15—50.000 frank értékben. Az egész kiállítás értéke jóval meghaladja a két millió frankot és biztosítva van másfél millióra.

— **A gárdatiszt és a struccmadár.** Különös kalandja volt egy angol gárdatisztnek, aki Fokvárostól száz mérföldnyire állomasozik. A minap sétálni ment a szabadba s utjában egy struccenyésztől farmjához is ekerült. A farmer figyelmeztette, hogy külön elkerített helyen egy rendkívül vad strucca van elzárva, annak a közelébe ne menjen tehát. Hanem a tiszt nem hallgatott az okos szóra, mint utóbb kivil. Már rég otthon kellett volna lennie sétájáról és még

sem jött haza, ugy hogy tisztársai aggodni kezdtek érte és a fölkeresésére indultak. Aztán furcsa helyzetben találták. A vad strucc tanyáján volt és pedig ugy, hogy a hátán feküdt és a strucc rajta ült. Nagy nehezen zavarhatták csak el róla az erőszakos madarat, s akkor elmondta a kalandját. Bement volt a strucchoz, s az leteperre, s ráült. Valahányszor föl akart tápászkodni, újra leverte. Addig próbált megmenekülni, amig végképp ki nem fáradt. Akkor megadta magát a sorsának, ami kellemesebb is volt, mert ha nyugodtan feküdt, a strucc se bántotta. Csak ha nyugtalankodott, s föl akart emelkedni, akkor paracsolta vissza a haragos madár.

— **Mintha sohse történt volna meg...** A **Figaro** egy francia tiszt levélét közli most érkezett számában. A derék katona a **Folyvésien** nevű gőzösön igyekszik Kínába, mint **Boyron** tábornok törzskarának tagja. A levélből a következő jellemző részletet közöljük:

Pompás és élvezetes utazás után ma (augusztus 17-én) érkezünk meg Port-Saidba. Pár órai tartózkodás után ismét behajóztunk és csakhamar — a nyílt tengeren — utolértünk egy német hajót, amely, szintén utban Kína felé, körülbelül 1400—1500 főnyi német katonai csapatot vitt fedélzetén. Midőn elhaladtunk mellettük, a német tiszték a legkitünőbb tartással az erdő felénk fordítva sorakoztak és köszöntöttek bennünket. Ezen udvariaságot mi nyomban hasonlóval viszonztuk és valóban, a kölcsönös üdvözlés, a minden éljenzést és kiabálást nélkülöző néma és természetes komolyság megkapó, sőt lélekemelő látványt nyújtott és a mindkét oldalról érzett és tanusított tisztelet, becsülés, — mondhatnám — rokonszenv bizonyosága volt. Ki hitte volna ezt még csak 15 évvel ezelőtt is! Bezzeg, mikor ezen időben egyszer a Szeuici csatornán áthajózva, a részünkről frenetikusán üdvözölt orosz hajók után német és olasz katonákkal megrakott gőzösöket láttunk: vagy elűntünk a fedélzetről, vagy hideg némasággal ignoráltuk őket... Hja, az idők változók és apró szívosságok szilárdítják meg a barátságot!

Hogy is éneklék Liliben?

Amit az ember egyszer elfelejtett,

Az, mintha sohse történt volna meg...

— **A szigorú igazgatóság.** New Yorkból írják: Nagy feltűnést keltenek azok a plakátok, amelyek a **Brooklyn Rapid Transit Company** vagonjait ékesítik néhány nap óta. A plakátoknak ilyen a formájuk:

T I L O S
a csók
és
az ülést!

Erre a furcsa intézkedésre az bírta a társaságot, hogy az idősebb utasok nagy része közös panaszszal fordult az igazgatóhoz. Az volt a panasz, hogy különösen ünnepek estéin igen sok kiránduló fiatal pár tér haza New Yorkba vonaton s hogy egyik ifjú pár se szeniorozta magát az utasok előtt... Eleinte csak a merészebbek csókolóztak *coram publico*, de utóbb az összes szerelmes párok sportszerűleg ülekeztek és csókolóztak végig az uton. Azok a szigorú apák és anyák, akik fiatal leányaikkal utaztak, panaszt tettek a konduktoroknál, de ez mit se használt. A konduktorok szabadkoztak, hogy ők nem avatkozhatnak be az utasok szerelmi ügyeibe. Így aztán a szigorúak kénytelenek voltak panaszukkal az igazgatósághoz fordulni, amely igazat is adott nekik. Mostantól fogva tehát tilos a csók meg az ülést és a szerelmes párok kénytelenek a régi módszerhez folyamodni: csöndesen ülnék egymás mellett, s legfőljebb ha egymás kezét szorongatják nagy titokban...

— **Zsurnalisztika.** A Keoskemélen megjelenő **Pestmegyei Hírlap** október elsejétől kezdve poliikai napilappá alakul át. A lap, amely szószóloja a Keoskemét és szomszédságában levő városok és községek érdekeinek, a függetlenségi párt elveinek szolgálatában áll.

— **A Bresci-pőr.** Bresci bűnpörének tárgyalásáról utólag a következőket jelentik: A tárgyaláson élénk visszatérszést szült, hogy **Merino** jogodügyvéd mindenképpen az anarkhista-elmélet jogosultságát akarta belemagyarázni a védelembe s mindenáron a kormány zsarnokságában akarta fölfedezni Bresci tettének indokait. Az elnök többször megakasztotta fejtegetéseiben s a közönség sorából is haragos kiáltások hangzóttak. **Merino** beszéde föltétlenül értett a vádoltnak s oly ellenszenvenessé tette a védelem munkáját, hogy **Martelli** ügyvéd nemes védőbeszédre sem tudta kikorrigálni azokat a hibákat, amelyeket **Merino** tett.

A kiballgatás egyes részleteiről a következőket írják Milánóból:

Mikor az elnök azt kérdezte Brescitol, hogy van-e valami mondani valója, az így szöolt:

— Az államügyész rosszakaratu hazugságokat mondott.

— Beszéljen tisztesség hangon — mondta az elnök — mert különben egy szót sem szólhat.

Bresci mérsékeltelte magát és elmondta, hogy az Amerikába kivándorolt olaszok nyomora érlelte meg benne tökéletesen a gyilkosság eszméjét, mely akkor fogamzott meg benne, mikor a milánói forradalmat zsarnoki módon elnyomták.

Elnök: De hiszen a király nem felelős a miniszterek tetteiért.

Bresci: Mindegy, az ő firmája alatt történik minden. Meg aztán olvastam, hogy a király, a helyett, hogy elcsapta volna, kitüntette a zsarnok bosszuállókát. Kötelességemnek tartottam, hogy bosszut álljak... A kétségbeesés...

Elnök: Nem engedem, hogy így folytassa.

Bresci (dühösen): Hát nem engedni meg, hogy védjem magamat? Ugy is jól! Majd megvéd engem a legközelebbi forradalom! (Nagy mozgás.)

Bresci leült és többé egy szót se szöolt, sőt még az ítélet után se hallatta a szöokot „Éljen az anarchia!” kiáltást. Mikor azonban visszavezették a börtönbe, odaszöolt az elnöknek:

— Már néhány nap óta rosszul vagyok és nem tudok a'ndni, azért nem tudtam magamat tisztességesen védeni.

A római rendörség ezalatt tovább hajszolja az anarkhistikát. Tegnap letartóztatott egy itáló **Concellieri** nevű pinórt, akit avval gyanusítanak, hogy Bresci büntarsa.

A **Corriere d'Italia** szerint **Gottí** firenzei rendörfnök ellen megindított vizsgálat során beigazolódott, hogy a **pratói** rendörség jelezte a firenzei rendörségnek, hogy **Bresci veszélyes anarkhista, aki a király élete ellen tör.** **Gottí** azonban ezt a jelentést egyszerűen a levélárba helyezte.

— **Nyár! szur egy miniszternél.** A magyar közélet egy érdemes, tisztelt alakjától kapjuk az alábbi sorokat, amelyek szelid humorral nagyon kedves magyar társainkai képet rajzolnak meg. A dolog világossága okáért meg kell zavarunk a kitünő szerző diszkreócióját. A cikkbek **Hegedüs** Sándor kereskedelmi miniszter nyaralójáról van szó. Ezt a lelepezést a vizsgélató is, a vendég is nekünk bocsássa meg. Ime a derülten szelid leírás:

Bejártam a földgömb igen nagy részét, megfordultam császárknál, szultánknál, fejedelmeknél és hercegeknek, nagyvezéreknek és minisztereknek, résztvettem fényes termekben, aranyujtások szolgáktól kiszolgált ebédeken és vacsorákban s valóban nem volna csoda, ha már semmin sem csodálkozom. De azt az igaz magyar vendégszeretetét, azt a szívelyes, azt a nem mesterkelt fogadást, melyben egy magyar miniszter részesített, sehöl a világon nem találtam.

Nem is képes az ilyenre csak az a miniszter, aki a munka embeireit magához hasonlónak ismeri s aki elég széles látókörrel bír arra, hogy az embe- reket tehetségük és tetteik után mérlegelje, akiknek családjá és otthona a menyország s aki akkor hozza legnagyobb áldozatot hazája ügyének, amikor otthon a hivatalos helyiség paragrafusokkal telített légkörével cseréli fel. A külföldön ilyen miniszter nincs. Legnagyobb részük el van telve saját személységük fontosságával. Igyeksenek a tökélyig menő merevséget tanusítani, vagy az Aesopus béka-janak példáját követik.

Nem is áruolom el az én szives házigazda-miniszteremnek nevet, de magamét sem. Az előbbi azért nem, mert nem akarok indiskreócióval vádoltatni, azt utóbbi azért nem, mert nem akarok hízogónék tartatni. Vile flateur! mondana a parisi kiállítás magyar főkommisszariusa, aki most már csak franciail beszél.

Természetes, hogy én mint a hazai fürdők és üdülő helyek emelésére magalakult országos bizottság tagja, a székes-főváros környékét nem ismerem s a Svábhegyen is csak néhányszor voltam. Isten kegyelméből hosszú életemben, de azért a miniszter villájához vezetöt utat csakhamar megtaláltam, egy egész sereg kisebb-nagyobb fiu mutatta meg nekem.

Még az ut nevet sem áruolom el, csak annyit mondok, hogy hasonlít a miniszter egyik fiának nevéhez. A kapu tárva-nyitva van, ez már maga is jellemzi a tulajdonost. A milliomas harpagon villájának kapuja betörésmeneten van bezárva s csak hosszú ideig tartó csevegésre szokott megnyitni, akkor is csak félig, mert előbb szemügyre kell venni az érkezöt, nem kopott-e az öltözte s nem jöhet-e a keregetöl gyanujába. Belépve a kapu, a folyosón találom a házigazdát, szívelyes üdvözlés után felkeresi nejt, a magyar nó, az anya, most már — az indiskreócióért bocsánat — nagymama mintáját, aki karján kis unokájával jelen meg, követik a szép lennya, menyé, fiaí és egyfi rokona, hazánkuk az időárat szabályozó ismert generózus csillagvizsgálója.

A házigazda megmutatja nekem birtokát; bámulatba ejt a gyönyörű kilátás, amely a nagy magasböl az egész székes fővárost a szemem elé tárja, a hegyekkel, a Margitszigettel, a nagy Duua ezüstös hűdamaival. A mestertleg kezelt gyümölcsök, amelyeknek legnagyobb részét maga a miniszter sajátke-züler ültette, tolvék a legnevesebb gyümölcsökkel.

És mindez a tulajdonos szakismeretének s szorgalmának eredménye, mert csak azzal lehet a különben sovány talajt a termes forrásává varázsolni.

Minden otthonias, kedélyes, kedves. Ebben a légkörben, amelyet a házi ur és házi asszony tulajdonosai élesztettek mindonki jól érzi magát s az adomkai fűszerezett társalgásban rápülnék a percek és órák, mind több vendég érkezik, egyenlő hívei az uri családnak, köztük egy kiváló szépségű urból. Ennek a csillagába hazánk jeles asztrológusa igen belemélyedt ugyan, de elhagyta a fényes társaságot, míhelt Venust az égbolton megpillantotta, mert hivatásánál fogva az ő munkája akkor kezdődik, amikor másoké végződik.

A társaság ifju része tennis-játékkal foglalkozott, amelyben a kedves házi kisasszony különös ügyességet fejtett ki. A gazdag uszonnát még gazdagabb vacsora követte, a miniszter ismert humorával, neje szives bánásmódjával ragadta el a sok vendéget.

Kévéssel éjféltől bucsuzunk el a szó teljes értelmében kegyelmes házigazdánktól és a magyar háziasszonyok legkedvesebbikétől. Utunkban mindentől elénkbe tárult a nagy székesfőváros remekül megvilágított panorámája. Való igaz: „Extra Hungaricum non est vita”. És hozzá teezem: „nec talis minister”.

— **A végzetes főzökánál.** Halál lett a vége annak az asszonyi pórtatvarnak, amely tegnap este folyt le a Bologár-utca 20. sz. a. levő házban. Itt lakott Mohacsek József kőműves és Timár Lajos kocsis. A két lakó nagyon megért volna, ha az asszonyok nap nap után nem veszekedtek volna. Tegnap este Timár Lajos felesége elverte Mohacsekét. Természetesen az inzultált asszony férje roppant felindult ennek tettére, s hazajövetelekor kérdőre vonta az asszonyt. Timárné épp a konyhában foglalatokodott, amikor Mokaecsek hozzá betoppant. Kezdetben csak szóharc volt közöttük, de aztán Pintérné elővett egy hatalmas főzökánalat és azzal ütötte Mohacseköt. Mokaecsek elővette zsebkését s úgy összeszúrta Pintérné, hogy az udvarra való menekülése közben összeesett s meghalt. Holtestét a boncoló intézetbe vitték, Mohacsek pedig a börtönben várja büntetését.

— **Öngyilkosság a fogadóban.** Egy idegenből jött ismeretlen ember agyonlőtte magát szombaton délelőtt Nagyváradon a Wöber szállodában. Péntek reggel egy kisért kopotán ültözött uriember nyitott be a Wöber-szállodába. Kopott kis fekete utitáskát hozott magával, karján pedig szürke felöltő légett. A portás felvezette a jövevényt a szálló emeletére, ahol a 19-ik számú udvari szobát foglalta el. Az elébe tett vendégkönyvbe a következőket jegyezte be: — Borsos István József hivatalnok Budapestről.

Csak rövid ideig maradt a szállóban s midőn elment, megmondta a portásnak, hogy igen sok dolga van a városban, ezért csak este térhet vissza a fogadóba. Tegnap este egy 10 óra tájt érkezett vissza a fogadóba, amikor meghagyta a portásnak, hogy reggel nyolc órakor okvetlenül költse fel. Reggel azonban a portás a szoba ajtaját belülről zárva találta. Rosszat sejtve, telefonált a rendőrséghez, ahonnan nyomban kijött Pataky Károly rendőrfogalmazó, lakatosot hivatott s feltörte az ajtót. Bent a szobában a kibontott ágyban a paplannal álláig betakarva, mozdulatlanul feküdt az idegen férfi, bal karján egy hét milliméteres revolver feküdt és halántékán kis lösebb látszott. Ekkor már halott volt. Őhat órával előbb követhette el az öngyilkosságot. A rendőrség kiküldötte a kikutatta az ismeretlen öngyilkos ruhájának zsebeit, melyekben semmi értékes tárgyat nem talált. Nadrágja zsebében mindössze két krajcár pénz volt, felöltője zsebében pedig három lezart levelet találtak.

Az egyik a nagyváradi rendőrségnek, a másik a Gyógyszeresek Lapja szerkesztőjének szől.

A rendőrséghez intézett levelében szószertint a következőket írta:

Tekintetes rendőrség! Itt közlöm a szükségeseket, nevem Borsos István József. Születtem Nagyváradon 1869-ben, vallásom római katolikus. Nincs senkim és semmim, meguntam az életet és magam fogok legyverti magam ellen. Már néhányszor álltam szembe a halállal, de nem kellett em nek. Most sem télek, tisztá, nyugodt, józan elmével veszem kezembe a fegyvert, isten bocsassa meg bűnömöt most és mindenkor, amen. Utolsó akaratom, hogy a lezart levelek sértetlenül kézbesítenessenek. Isten legsúlyosabb átká szálljon arra, ki ez ellen véteni mer.

A rendőrség rögtön intézkedett az öngyilkos személyazonosságának kiderítése iránt. Sürgőnyileg kérdést intéztek a Gyógyszereseti Lapok szerkesztőségénél, ahonnan azonban délután félhatkor a következő válasz érkezett:

— Borsos szerkesztőségünkben ismeretlen. Találtak még irományai közt egy postai földaló-vényint is tíz koronáról. Ezt az összeget tegnap küldte az öngyilkos pénzeslevelben Banya Istvánnak Kötegyánba. A rendőrség a vizsgálatot és irányra is kiterjesztette s azt hiszi, hogy leghamarabb ezután lesz megállapítható a titokzatos öngyilkosnak kiléte.

— **Tűzvész Bécsben.** Mint Décsből jelentik, az éjjel a Bisenius-féle díszítőüzletben nagy tűz támadt, amely az első emeleten lévő üzletbelyiséget és a második emeleten lévő raktárt teljesen elhamvasztotta. A kár körülbelül 150,000 korona. A ház lakói mind megmenekültek.

— **Leestek az emeletről.** Ma reggel a New York palota első emeletén dolgozott Blum Miksa vízvezetési szerelő. Hogy, hogy nem, Blum egyszerre csak leesett Molnár Apollonia takarítósnővel az emeletről, s eközben a leány eltörte a lábát, a szerelő pedig a karját fiamította. Molnár Apollóniát a Rókus-kórházba vitték, Blumot pedig a lakásán ápolják. Valószínű, hogy a szerelő tréfalakozott a lányával, e közben tiltányt a szerencsétlenség.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este előfizetőinek szórakoztatására cigányzenét közvetít az Emke kávéházból. A zeneközvetítés 8 órától 11-ig tart, közben fél 10-10-ig a Hírmondó szerkesztősége felolvasatja a legújabb híreket és táviratokat.

(x) **Iskolási fák és léánykák részére teljes fehérenemű kelengye kapható** (intézetek részére előírás szerint) a legszolidabb minőségben és jutányos áron Karász Pálnál, Budapestben, Kerepesi-ut 44. szám alatt, a Népszínházzal szemben.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Műsorváltás.** A Fővárosi Nyári Színházban hétfőn Szende András bejegyzése miatt a Felfordult átlag helyett Cyrano de Bergerac kerül színre.

— **A Comédie Française új szezonja.** A Comédie Française építkezésének mai állapotából egész biztosan lehet következtetni, hogy legközelebb január elsején megnyitja kapuit a közönségnek. Az új szezon Sardou már régen betanult darabjával, a Patrie-val kezdik meg, melynek előadását a szerző az ideiglenes színpadon nem akarta megengedni. Azután következik egy nagy érdeklődéssel várt darab: Hervieu-nak a legújabb akadémikusnak Enighe (Talány) című drámája, amelyben Claretie, a Comédie igazgatója, egy új rendkívüli tehetségnek bemutatását ígerte meg. Nemsokára ezután Gustave Guiches-nak Les deux passés (A két múlt) című darabja kerül előadásra.

— **Jubiläum a Nemzeti Zenekolában.** Vajdaffy Béla, a Nemzeti Zenekola jeles tanára, most töltötte be tsnarkodásának huszonötödik évét. Az intézet tanartestülete az évforduló alkalmából jubileumi ünnepélyt rendez Vajdaffy tisztelőjére. Az ünnepet e hónap végén tartják meg.

— **Henriot asszony első fellépése.** Mindenki emlékszik még a szerencsétlen Jane Henriotr, aki a Comédie-Française katasztrófája alkalmával bennégett a színházban. Anyja, aki az Antoine-színház egyik legkiválóbb színésznője, leánya halála óta visszavonult a színpadtól. Tegnap végre ismét megjelent az Antoine-színház színpadán, hol a közönség csöndes ovációban részesítette.

— **Marcel Prévost színművel.** Marcel Prévost világhírű színművét, a Félzúrtakat a Gymnase-színház az őszben fogja elvenniteni. Ugyancsak az őszel kerül előadásra egy másik eredeti színműve Unis (Egyosúlve) címmel, melyet a Vaudeville-színház szerzett meg magának. Legújabb regényét Frederiquet pedig egy fiatal drámaíró alkalmazta színpadra és a következő év elején előadhatja — még nem tudni, melyik színházban. Így tehát Marcel Prévost neve egyszerre három nagy párisi színház plakátjain fog szerepelni.

— **Kövessey társulata Cegléden.** Kövessey Albert, a kecskeméti színház igazgatója jól szervezett társulattal Cegléden állandóan tett hazák mellett tartja előadásait. A közönség valóságos dőlgelei a rokon-szenves társulatot, melyet nemcsak a színpadon, de az előkelő körökben és családoknál is szívesen ovációkkal halmoznak el. A bérlet 12 előadásra meghaladja a 800 forintot, s ebben Károlyi Lajos titkárnak nagy érdeme van. Ezúj színré kerültek: Viceadmira, Rabbi Josefman, Netátsvirág, Sulamit, Fancon asszony leánya, Száraz kenyer, Armány és szerelem, Dolly, Nyomornitak, Családi örömök, Menyem stb. A társulat kiváló tagjai az igazgatópáron kívül Károly né, Arady Aranka, Guray Ilon, Hodossy Jolán, Mikó Áida, Almásy, Pataky, Károlyi, Jubász, Toronyi, Székely, Somlay. A társulat innen Fegyvázara megy, hol Szeretelmeyi Karoly polgármester 80 bérletet gyűjtött. A társulat október elején vonul be telt állomásra Kecskemétre, ahol már nagy érdeklődéssel várják.

— **Énektanfolyam.** Stojanovits Jenő, a jeles zeneszerző énektanfolyamot nyit. A tanfolyam tanterve a színpadi és hangversenyének a kezdetől a legfelsőbb kiművelésig, továbbá az opera és operette szerepek betanulása és korrepetálása. Stojanovics kiváló kvalitása és eddigi működése garanciát adnak arra, hogy a tanfolyam növendekéi alapos, lelkisimereles oktatásban részesülnek. A leiratosok már megkezdődtek. Jelentkezni lehet Szentkirályi-utca 5. szám alatt.

— **A Városi Színházban** holnap, hétfőn Dolly kerül színre. A címszerepet Feld Irén játssza.

— **Művészet a Margitszigeten.** A Margitszigeten e hónap 8-ra tervezett művészetet a rendezőség e hónap 15-ra halasztotta. Az elhalasztást a nagyszabású hangverseny előkészületei tették szükségessé. A részletes műsor legközelebb kerül nyilvánosságra. A rendezőség irodája a Nemzeti szállóban van.

— **Sarah Bernhardt és a fodrász.** Clarkson ur, londoni színházi fodrász aranyérmét kapott a párisi világiállításon. Az élelmes hajfodortító, természetesen, gondoskodott róla, hogy ez a kitüntetés ne maradjon titokban s egyéb reklámjai közt, amelyekkel aranyérmét a párisi újságokban világgá kürtölni sietett, Sarah Bernhardtnek egy levele is szerepel. A francia tragika ugyanis a következő levelet írta a kitüntetett „mester”-nek:

Kedves Clarkson!

Az ön Hamlet-parókája utólrhetetlen. Ön a világ első paróka-készítője. Az ön

Sarah-ja.

Kétségtelen, hogy ez után a világ minden Hamlet-je Clarkson urnál fogja megrendelni a parókáját.

— **A gerolsteini nagyhercegnő malheureje.** A legbájosabb nagyhercegnő egyiket, a gerolsteint, egészen szokatlan kis malheure érte, a többnejűség hazájának fővárosában, Konstantinápolyban. A bájos nagyhercegnő ellen tudniillik a rendőrségnek volt kiugása, — amit egyebütt a világon még nem tapasztalt. Mert hát Offenbach: Gerolsteini nagyhercegnő-jéről van szó, amelyet eddig a világ legzigorubb erkölcsű rendőrségének sem jutott sosa észbe beültani. Ezt megtette most a konstantinápolyi rendőrség. A londoni Standard utján jut ez tudomásunkra, amely azt írja, hogy az Offenbach-operettet közvetlenül az előadás előtt tiltották be, miután az összes jegyek el voltak már adva. A színház igazgatójának, fájó szívvel, vissza kellett adnia az összes peneket s az este nem tarthatott előadást. Hogy a többnejű rendőrség mi kifogásolni valót talált a kétségtelenül kissé laza erkölcsű, de annál bájosabb operettbeli nagyhercegnőn, ezt a Standard híre nem említi meg. Pedig ez lett volna a dologban a legérdekesebb.

— **Gaudemas igitur.** A bécsi Császári Jubileumi Színház új bohózatot fogadott el előadásra, amely a híres diák nőnek a kezdő szavait, Gaudemas igitur, viseli című.

— **Angol opera-pályázat.** A Maddy-Manners londoni opera-társulat két operai pályázatot hirdet, amelynek díja kétszázötven font sterling egy-egy dalműnek. Egyikre csupán angol, a másikra külföldi zeneszerzők is pályázhatnak.

— **Zenevilág.** Hackl N. Lajos fővárosi zenei tanár szerkesztésében Zenevilág címmel új hetilap jelen meg. Az első szám érdekes, tartalmas. Előfizetési ára egy évre 8 korona. A lap kiadóhivatala Rákóczy-utca 4. szám alatt van.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

— **Ó Uj Idők.** Horkayné nyári szünetén után ismét bekopogott az Uj Időkbe, ahol emeltem folytatja híressé lett beszélgetéseit a hét furcsaságairól. Az Uj Idők e heti száma különben változatossá olvasmányokkal van tele. Az egy-k regényű Malonyay Dező, a második Gerolamo Kovelta utal, van elbeszélés Ambrus Zoltántól, Lampérth Gézártól, cikk Nietzsche-ről, költemény Farkas Imrétől. Egy pompás műmél- lélet mutatja be Zala Györgynek Erzsébet király- asszony koporeája fölé készített remek emlékművét, szonettül ízesés, kitűnő képek vannak a párisi világvásárról, a dobsinai jégbarágról, a Szent-Zsigmond-kápolnáról. Herczeg Ferenc kitűnő bismapainak előfizetési ára negyedévre 4 korona, mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10.).

— **Művészet** címűre változtatta a nevét a Magyar Művészet című havi folyóirat s a változással ketbeten- ként megjelenő művészeti lap lett. Ez u íttással meg- határozottabban kívánja szolgálni művészeti ügyeinket a művészeti képes lap, melynek szerkesztője Cs. Szabó Kálmán, főmunkatársa Beniczky Béla Lenke.

— **A községi közigazgatási tanfolyamok.** Az 1900. évi XX. törvények, valamint a községi és közigazgatási tanfolyamokról és a községi közigazgatási vizsgálatról szóló 80,000/1900. számú belügyminis- zteri szabályrendelet magyarázata. Összeállította: dr. Kampis János belügyminiszteri s-titkar, a budapesti körlet h. állami nyakönyvi felügyelője. A mű ára 1 korona 20 fillér. Kapható a Közigazgatási Könyv- tár kiadóhivatalában.

— **Üjságkiadók Lapja.** Ma jelent meg az Üjságkiadók Lapjának harmadik száma. A kitűnő szak- lapot Lenke Zsigmond és Iabai Laszlo szerkesztők érdekes tartalommal láttak el.

EGYESÜLETEK.

(A vendéglős kongresszus.) Szeptember 12-ikén lesz Aradon a vendéglősök kongresszusa, amelyre 200 vendéglős jelentette be megjelenését. A kongresszusai egyidejűleg tartandó szőlő- és borkultus rendezősége részéről küldöttség jart Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel, ki kitalásba nyelvezte, hogy a kongresszuson megjelenik. A kitalás rendezésére gróf Nadassy Ferenc kastélya ome.termet engedte át, Gundei Janos vegrehajtó bizottsági elnök közbenjárására pedig a kereskedelmiügyi miniszter gyorsvonatra is érvényes kedvezményes áru vasúti jegyeket engedélyezett a kongresszusra utazóknak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Férősi derby-fogadás.** Az angol derby előtt május huszonegyedikén *Lukasievics* Jakab zaszavai, földbírtokos *Horner* könyvesnek nagyobb összeget küldött s egyszersmind értesítette, hogy a *velszi* herceg *Diamond Jubilee* nevű lovát háromezeröttszáz forinttal helyre fogadja, kétezer forinttal pedig arra fogad, hogy *Incredible* megnyeri az osztrák derbyt. A 3500 forint az angol derby után *Lukasievics* nyereségét hozott. *Junius* 3-án *Lukasievics* táviratban más fogadást ajánlott a könyvesnek az osztrák derbyre, *Horner* a derby napján közölte föltételeit, de *Lukasievics* nem érte meg *Horner* telegramját s azt válaszolta, hogy megmarad az első megállapodásnál. A telegramot *Horner*, aki korábban ment ki a turfra, nem kapta kézhez idejében, úgy, hogy *Horner*, az esti öt órákor lefutott derby után már nem akarta kifejezni a differenciákat. *Lukasievics* most pörrel támadta meg *Hornert* s 9500 koronát követelt tőle. Perében avval argumentált, hogy oly fontos napon, mint a derby napja, a könyves épp egy tartozik maga után hozatni a sürgönyöket a turfra is, mint a bérzeigens a bérzére. A pör első tárgyalása tegnap volt a bécsi országos törvényszék előtt, amely az alperes válaszána megadására a pör tárgyalását három hétre elhalasztotta.

§§ **Tárgyalásról az esküvőre.** Az igazságszolgáltatás előzőbb volt egy vádlottal és talán a szokottnál gyorsabban végeztet az ügyével, de a formások megboosztatják ezutal a kivételt. *Müller Vilmos* ügynök állott a bíróság előtt, mert az ellene emelt vad szerint a bizomanyba kapott epókert nem számolt el. *Dr. Gleichmann* Lajos védelme után a vádlottat fölmentették. E a fölmentelt vádlott az ítélet kihirdetése után rohant az anyakönyvezetőhöz, ahol mint vőlegény szerepelt. A menyasszony és a násznép már várt a vőlegényre, akinek összeeset mára egy kellemetlen bírósági és egy kellemes menyegzői terminusa.

SPORT.

*. **Postagalamb-verseny.** A *Kolumbia Kör* már két ízben meghiusult galambversenyét ma tartotta meg, a hadügyminisztérium kiküldöttének jelenlétében, de ismét eredménytelenül. Az első alkalommal, augusztus 12-ikén a rossz idő miatt nem tarthatták meg a versenyt. Augusztus 15-ikén pedig meg kellett semmisíteni, mert a galambok kedvező szélirányt kaptak s így az utat 2 1/2 óra alatt tették meg, míg máskor 7 órát vesz igénybe az 560 kilométer hosszú ut. A bizottság még nem volt együtt s így a nyertes galambokat nem állapíthatta meg. A mai verseny szintén eredmény nélkül végződött, amennyiben *Premysiből* reggel 6 órákor indított galambok este 6 órákor, valószínűleg a rossz időjárás következtében még nem érkeztek meg Budapestre. A versenyt még egyszer ismétlik, de egy kis újítással, amennyiben ugyanazon alkalomkor helyi postagalambversenyt is rendeznek.

*. **Alagi lövészversenyek.** Szokatlan nagy érdeklődés közt kezdődött meg ma Alagon a szeptemberi meeting, mely arról nevezetes, hogy minden napján — egyetlenegy futás kivételével — belföldi lovászfutóversenyek jutnak eldöntésre. Ehhez képest több lö is indult, mint az urlovas-versenyekben, s a szokottnál több baleset is történt. Három lovaszút is bukott: *Fürst*, *Horn* és *Sheybal*, de nagyobb baja senkinek sem történt. A versenyeket nagybárá favoritok nyerték meg. Az eredmények ezek:

I. **Euvár handikap.** Díj 1200 korona. Távoleság 1000 méter. *Rohoney Gy. Cleopatra* (Szöbölldi) első, *Geiszt Gy. Viveur* (Fros) második, *gróf Pejacevich A. Diszpolgár* (Sheybal) harmadik, azután *Fadian*, *Wundermadi*, *Maramaros*, *Contrás*, *Faust*, *Leikem*. Ítélet: Egy hozszal nyerve. *Leikem*, mely a verseny megnyerte, keresztelés miatt diszkvalifikáltott. Totalizátor: 10 : 55. Helyrefogadások: I. 50 : 79, II. 50 : 100, III. 50 : 75. *Wundermadi* és *Contrás* elbuktak.

II. **Rubel akadályverseny.** Díj 1800 korona. távoleság 4000 méter. *Dávid E. Jour fixe* (Sheybal) első, *Jankovich Gy. Mari Agnese* (Horak) második, *gróf Eszterházy P. Curtanija* (Lipovniczkv) harmadik. Azután *Reszcs*. Ítélet: Könnyen három hozszal első, rossz harmadik. Totalizátor 10 : 26. Helyrefog. I. 50 : 75, II. 50 : 90.

III. **Kisebleti akadályverseny.** Díj 1500 korona. távoleság 3200 méter. *Geiszt Gy. Redatora* (Osompora) első, *Sztegyovszky Cyranoja* (Horak) második, *Lipthay B. Gypje* (Fros). Azután *Aladin*, *Orvis pictus*, *Slipper*, *Mars*. Kelet: Felitarva hat hozszal nyerve, egy hozszal harmadik. *Aladin* és *Mars* elbuktak. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások I. 50 : 78, II. 50 : 348, III. 50 : 133.

IV. **Nono gáterseny.** Díj 1500 korona. Távoleság 2500 méter. *Gróf Eszterházy B. Pásztorházy* (Machan) első, *David E. The black Princeja* (Sheybal) második, *Mr. White Barmikorja* (Kapusek) harmadik, azután: *Parasz*, *Hrondelle*, *Pascha*, *Almom*,

Patogó, *Bosszu*. Ítélet: Könnyen három hozszal nyert, fél hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 41. Helyrefogadások: I. 50 : 87, II. 50 : 52, III. 50 : 121.

V. **Eladók versenye.** Díj 1000 korona. Távoleság 1200 méter. *Gróf Wenckheim D. Györgytallérja* (Horthy) első, *Braganza* herceg *Tedd* meg nekeme (Krause) második, *gróf Orsich P. Fangoia* (tulaidonosa) harmadik, azután *Finom*, *Terefere*, *Trilla*, *Dindon*, *Próba*, *Jeszene*. Ítélet: Könnyen 2 hozszal megnyerve, 1/2 hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 33. Helyrefogadások: I. 50 : 85, II. 50 : 196, III. 50 : 160.

VI. **Kétéves nyeretlenek eladóversenye.** Távoleság 1000 méter, díj 1200 korona. *Söllinger Csopadárja* (Kollár) első, *Jankovich Gy. Dallosa* (Kapusek) második, *Guttman M. Sztanja* (Fürst) harmadik. Azután *Derü*, *Retek*, *Bizay*, *Tünde*. Ítélet: Fél hozszal nyerve, két hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 121. Helyrefogadások: I. 50 : 143, II. 50 : 74, III. 50 : 81.

*. **A bécsi Jockey Klub válsága.** Az osztrák Jockey Klub szeptember 4-ikén tartandó rendkívüli közgyűlésevel kapcsolatban híre terjedt, hogy veszedelmes pénzügyi válság fenyegeti az osztrák lóversenyügyet. Nincs ugyan jó pénzügyi közpénz, mint a *Sportéletnek* Bécsből jelentik, egy szó sem igaz s a szeptemberi közgyűlésnek nem is lesz egyéb tárgya, mint az, hogy vajjon fenntartás-e továbbra is a deficitel végződött karlsbadi versenyplát, melynek az idén volt a próbaesztendeje. Az nincs kizárva, hogy a Jockey Klub többé *Karlsbadban* nem rendez versenyt.

*. **Bécsi lóversenyek.** Ma kezdődött meg a *Freudenau* első őszi meetingje, mindjárt első napján a 15.000 koronás bécsi nagy handikappal, melynek napok óta *Diadal* a favoritja. A versenyt *Da Capo* nyerte meg. *Diadal* csak második lett *Sandwich* előtt. Sport szempontból érdekes volt még az ujoncverseny, melyet *gróf Wimpffen Silver Boxja* nyert meg nagy stílusban. Az eredmények a következők:

I. **Wienerwaldi díj.** Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. *Szemere M. Sobritja* (Clemenson) első, *Trautmannsdorff L. Giendörja* második, *Schossberger L. Kartal* a harmadik. Azután *Jablancia*. Ítélet: Biztosan 1 1/2 hozszal nyerve, 1/2 hozszal 3-dik. Totalizátor: 10 : 33. Helyrefogadások: I. 50 : 97, II. 50 : 194.

II. **Ujonok versenye.** Díj 3000 korona. Távoleság 1200 méter. *Gróf Wimpffen S. Silver Boxja* (Poole) első, *Springer G. Veritája* második, *gróf Festeich N. Narentaja* 3-dik, *Schossberger L. Toubertje* 4-dik. Azután *Baku*, *Fetorony*, *Enzian*. Ítélet: Igen könnyen 3 hozszal nyerve, 6 hozszal 3-dik. Totalizátor 10 : 37. Helyrefogadások: I. 50 : 74, II. 50 : 137, III. 50 : 103.

III. **Nagy bécsi handikap.** Díj 15.000 korona. Távoleság 1600 méter. *Mr. Redgrey Da Capoja* (Prudames) első, *gróf Festeich T. Diadala* (második), *baró Königswarter H. Sandwichje* (harmadik), azután *Hängdian*, *Kara*, *Orchet*, *Kissasszony*, *Feloh*, *Boldog*, *Da kommt sie*, *Corsica*, *Dunur*, *Feodora*. Ítélet: Könnyen 1 1/2 hozszal nyerve, 1/2 hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 83. Helyrefogadások: I. 50 : 110, II. 50 : 83, III. 50 : 92.

IV. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távoleság 1000 méter. *Péchy A. Sporing Ladyja* (Poole) első, *baró Königswarter H. Hippokratasa* második, *Capt Jones Gracilise* harmadik, azután *Trockenberg*, *Néha-Néha*, *Casimir*, *Makvirag*, *Socous*. — Ítélet: Biztosan fél hozszal nyerve, fél hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 30. Helyrefogadások: I. 50 : 70, II. 50 : 83, III. 50 : 133.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távoleság 1100 méter. *Senyl T. Esparsetteje* (Slack) első, *Schossberger L. Fragileje* második, *baró Springer G. Or Durja* harmadik, azután *Moring*, *Savoyard*, *Ijano*. — Ítélet: Ötvenyeg hozszal nyerve, 8 hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 41. Helyrefogadások: I. 50 : 121, II. 50 : 133.

VI. **Gáterseny.** Díj 1800 korona. Távoleság 2400 méter. *Mr. Lincoln Sudaaja* (Hesp) első, *Dreuer A. Faineantja* második, *Mautner V. Jugarija* harmadik, azután *Marignan*. Ítélet: Könnyen 1 1/2 hozszal nyerve, 3 hozszal harmadik. Totalizátor: 10 : 35. Helyrefogadások: I. 50 : 77 és II. 50 : 115.

VII. **Kétévesek versenye.** Díj 2000 korona. Távoleság 1000 méter. *Péchy A. Lotherioja* (Poole) első, *gróf Hunyady I. Dianellája* második, *Szemere M. Azert is-je* harmadik, azután *Vigradio*, *Cshlag*, *Durch die Lappen*. Ítélet: Biztosan 1 hozszal nyerve, 2 hozszal 3-ik. Totalizátor: 10 : 23. Helyrefogadások: I. 50 : 64, II. 50 : 79 és III. 50 : 146.

TÁVIRATOK.

Bécs, szeptember 2. A *Fremdenblatt* és néhány más lap azt írja, hogy némely cseh lapok kabinetválságról szóló híreszteléseit illetékes helyen megcáfolják.

A szultán jubileuma.

Konstantinápoly, szeptember 2. A szultán uralkodói jubileuma alkalmából a *Jildiz-palotában* tegnap tartott fogadás rendkívül fényes volt. A szultán minden egyes nagykövetnek és különevétnek benső örömmel mondott köszönetet az általuk képviselt államfők és kormányok barátságának kifejezéséért. A nagykövetek, követek, ügyvivők és különevetségek után a szultán *Bonettit*, a szentszék küldöttét

fogadta, aki a pápa szerencsekívánatait adta át, azután pedig a nem mohamedán egyházközségek fejeit. Este fényes kivilágítás volt. *Vilmos* oszár a maga és a császárné nevében táviratilag is kívánt szerencsét a szultánnak.

Konstantinápoly, szeptember 2. A román király és a montenegrói fejedelem táviratilag gratulált a szultánnak uralkodói jubileuma alkalmából. Azonkívül is folyton érkeznek üdvözlő táviratok.

Witte Párisban.

Páris, szeptember 2. *Witte* orosz pénzügyminiszter ma délelőtti ideérkezett. Látogatása a *Havas-ügymőkés* jelentése szerint semmiféle pénzügyi tranzakcióval nem függ össze. Oroszországnak épenséggel nincs szüksége pénzügyi művelőre, mert pénzkészletei teljesen elegendők a kínai hadjárat költségeinek fedezésére.

Szociáldemokraták gyűlése.

Grác, szeptember 2. Ma kezdődött meg a német-osztrák szociáldemokraták pártgyűlése. A cseh szociáldemokraták *Nemetz* és *Krapka*, Németország szociáldemokraciáját *Vollmar* és *Segitz* képviselte. *Vollmar Liebknecht* beszédet mondott, amelyet állva hallgattak meg. A taktika feletti vitában több szóok követelte, hogy az általános választói jog érdekében újabb mozgalmat indítsanak meg.

Pestis.

Glasgow, szeptember 2. Ma reggel a tizenharmadik *pestisgyanus beteg* vitték a kórházba. Összesen 85 ember van most megfigyelés alatt. Az az asszony, aki először kapta meg a betegséget, gyógyulófélben van. A betegségre behalt két betegnek a holttestét elhamvasztották, miután a katolikus papsg visszavonta tilakozását. A vámbizottság nem akar az elinduló hajóknak tiszta egészségi utleveleket kiállítani. Azt a helyet, ahol a pestis kiütt, fertőtöztnek nyilvánították, a házakat dezinficiálták és a háziállatokat elővigyázatból elpusztították.

Közgazdasági táviratok.

New York, szeptember 2. A múlt héten az aranykivitel 11.590 dollárra, az ezüstkivitel 941.610 dollárra rugott. Az államadósság 2.922.395 dollárral növekedett. Az államkincstar készpénzkészlete 1104.341.505 dollár.

Nyiltér.

Egyévi önkéntesek

Egyenruhákat és felszereléseket legelegánsabban és olcsóbban mint bárhol beszerezhetik

TILLER MÓR és TÁRSA

os. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, IV. Központi városrész
—*— Arjegyüket kívánatra a cég ingyen küld. —*—

Vérgyógyítás

Hemapatia új, kipróbált gyógymód. Kimaradhatatlan siker köcsvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, deg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szel-hűdés, korai vaklás és elmevayar ellen. Evente száz meg száz teljes gyógyulás még a legsúlyosabb és legrégibb bajoknál. E gyógymód feltalálója és egyedüli képviselője
Dr. Kovács J. orvostudor
rendel a pontá infúzióban V. Váci-körút 18. házon kívül 18. kelet; meghívás: vidékre is megy.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÖZGAZDASÁG.

Postaszerződés Svájcjal. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter Németországgal és Ausztriával egyidejűleg új postaszerződést kötött Svájcjal, amely szerződés tegnap lépett életbe.

A szerződés többféle előnyt biztosít a Svájcjal való forgalomban, különösen megvalósította a közönfég egy régi kívánságot azzal, hogy a levelek súlyegységét 15 grammról 10 grammra emelte fel. Az új szerződés ezenfelül lehetővé tette, hogy a posta utján rendelt hírlapok a két ország között átutaltassanak, azaz hogy például Svájcból Magyarországra rendelt hírlap akkor, a midőn a magyar előfizető Svájcban utazik, egyszerűn értesítés alapján ott Svájcban bármely helyen kézbesíthetők. A csomagok 5 kg.-ig ezentul egységes díjazás és kezelés alá esnek, akár megfelelnek a nemzetközi csomag feltételeinek, akár nem. Az utánveteli forgalom ugyanolyan szabályozást nyert, mint a belföldön. Az utánveteli összeg beállítására vagy törlésre, valamint a címváltoztatás azontul a belföldi szabályok szerint történhetik. Ezekon kívül a kártérítésre vo-

natkozó és egyéb kisebb jelentőségű változtatások lépnek életbe, amelyek alkalmasak arra, hogy a Svájccal való postaforgalmat fejlesszék.

A szerződés Magyarország néve egészen külön okmányban magyar és francia nyelven kötöttet.

Textilgyár Gyulán. Gyuláról írják: Gyulán megalakult az első gyulai kötött és szövött iparúrnok gyári részvénytársasága. Az alakuló közgyűlés Lukács György főispánt választotta meg elnökül, akinek nagy érdemei vannak az ipartelep létrehozatala körül. A gyűlés táviratilag fejezte ki halálját Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek, aki jelentékeny államsegélyvel lehelővé tette a vállalat létrejöttét. Megalakult ezután az igazgatóság, az élén Weisz Mór nagykereskedővel és az alapszabályokat is megállapították. A gyártelep berendezésének előkészületei szeptember hónapot igénybe veszik és októberben a gyár megkezdí működését. Az új gyárnak szociális szempontból igen nagy jelentősége van az Alföldön. Új keresetforrást nyit a népnek, amely így télen is foglalkoztatva lesz. Az új gyár nagyszámu női munkatérőt is foglalkoztat.

Városok vízvezetése és csatornázása. Ez idő szerint részben előtanulmányok, részben felvételek készültek Pécsért, Zólyomban, Selmechbányán, Miskolcon, Sárospatakon, Gyöngyösön, Debrecenben, Privigyén vízvezeték, Pápan, Körmenben, Zalaezregezen, Kis-Szebenben, Selmechbányán városcsatornázási műszaki ügyekben. Mindezeket a munkálatokat a földmivvelésügyi minisztérium közpénzeségügyi mérnöksége foglalkoztatja. Darányi földmivvelésügyi miniszter — mint értesülünk — az egészséges mérnökség egyik szakosztályát Orsházára küldötte, hogy a gróf Trautmansdorff tulajdonában volt nagy alföldi s telepelelészott birtoktestnek Orsházat illető részén földmérést végezzen.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Előfizető leánya. A szülők rendszeren maguk tudják legjobban, hogy miképpen kell bálni a gyermekükkel, amint a kertész is legjobban tudja, hogy melyik virágot kell üveg alatt tartania s melyiket szabad kiültetni a szabadba. Már most, hogy ennél a hasonlatnál maradjunk, nagyon ügyetlen kertész volna az, aki a szabadba vágyó virágot mindenáron üveg alatt akarná tartani. Nem gondolja ön, hogy az ilyen virág, ha szólni tudna, így szólna a kertészének:

— Kedves kertész ur! Ha azt akarja, hogy szép, egyenes, karcsu száron gazdag virágot nyissak, kérem, tegyen ki a szabadba, mert itt az üvegházban megfulladok.

— Jaj lelkem — felelné a kertész, odakünn nagyon gonosz férgek vannak. Leeszik a leveleidet. A hideg levegőn elhulladok a szármadat.

— Nem mondaná kertész ur, — baj az, a virág ha szólni tudna. Erős vagyok én már s nem félek a féregektől sem, a levegőtől sem.

A kertész, aki szereti a virágját, némi aggodalmakat tapasztalna ugyan, de halván, hogy a virágja ilyen önzértesen és éretten beszél, próbatéppen kiültetné a szabadba. És a virág csakugyan szépen fejlődne.

De a kertésszel kell beszélni!

Ez volna az ön álláspontja. A másik álláspont azonban szintén indokolt lehet. Hogy ezt is képtelen fejtjük meg önnek, észbe juttatjuk Seguin ur fehér kecskéjének történetét.

Seguin ur nagyon szerette ezt a kecskét s el látta minden jóval, de a kis kecske csak sehogysem érezte jól magát s a hegyek közé vágyódott.

— Ne menj el kis kecském — rimázkodott Seguin ur. Majd meglátod, hogy visszasírod még az én meleg, puha istállóm. Ott a hegyek közt csakugyan szabadabban ugrándozhatsz, frissebb füvet harapálhatsz, de egyszer mégis csak eljön érted a farkas.

A Seguin ur kecskéje azonban nem hallgató a jó szóra s egy reggelen elszókölt hazulról. A hegyek közé ment s nevére nézett le a Seguin apó kis házára. Iratos füvet ropogtatott, lehertgett a sziklák tetejére s a napon sütkezett. Mikor beesteledett, Seguin ur kiált a háza elő s kürtjébe fújt, avval akarta vissza csalagtalan a kecskéjét. De az nevetett, egyre nevetett s a világot sem ment volna vissza.

Reggel felé azonban megbánta a dolgot. Eljött a farkas, mérgezően nézett a kis kecskére, s szeméi villogtak s vicsorgatta a fogait. Aztán nekiugrott a Seguin apó fehér állatkájának és szétépte. A hófehér bundácskáján végigtájtolt a piros vér...

Ugy-e érti ezt a mesét is?

L. J. Köpöny. 1. Beiratkozhatik, de csak rendkívüli halgatóknak. 2. A folyamodvány a cs. és kir. közös hadügyminiszterhez intézendő. 3. A Tüköry-utca az V. kerületben van.

R. K. Keresztes. A vármegye vagy város első közigazgatási tisztviselője (alispán, polgármester) bizonyítsa be tanúkkal, hogy mindig a Nándor nevet használta. Mutassa be az irományait is, melyek erre a névre szólnak. Akkor esetleg elrendelik az anyakönyv kiigazítását.

S. K. Tass. 1. Ha oklevele van, igen. 2. Nyolc középiskolai bizonyítvánnyal is lehet önkéntes, de csak a saját költségén, államköltségen nem. Levelet nem kaptuk meg, ezért is maradt válaszolatlannul.

L. V. Budapest. 1. Beküldhető bármelyik szépírói lapnak. Ha a lakásimét is közli, esetleg magánlevelben értesítik a kézirat sorsáról. 2. Nem közzölhető.

S. R. Pusztá-Pedeg. 1. A dékánhoz kell intézni a folyamodást. 2. Nagyságos Dékán ur. 3. Nem emléksünk rá.

F. L. I. Nincs internátussal egybekötve. 2. Folyamodási a felvetelér: az intézet igazgatóságához, VIII. Népsszínház-utca 6. szám. Mellékelni kell a születési, orvosi és tanulmányi bizonyítványokat.

Kivánsol. Bugyi. 1. A honvédelmi miniszterhez kell folyamodni. 2. Mellékelendő a gyerekek születési bizonyítványai, a szülők beleegyezési nyilatkozata, mindazok az okmányok, melyek a kérelmet támogatni vannak hivatva.

Vitit. Igazuk van. Az első, ismerkedő látogatásból urf. társaságokban leteke kábat a kötelező viselést, a nadrág lehet világos is. Sőt így öltözök.

Salgó-Tarján. A címertanunk annyifele szabálya, rendje van, hogy azokat itt le nem írhatjuk. Meltőztassék azonban megszerzenie magának Nagy I. A magyar heradika kézikönyve, vagy Paris-Papai: Az első magyar címertan című művét, azokban mindent megtalál, a mire kívánsói volna.

A. A. Vessés. A kölyök kutyákat legjobban a Fattinger-féle Cippó Bisquittelet tartani. (Fattinger & Comp. Wien, Wien). Ilyen magyar gyar nincs. A kulya nevelésére ajánljuk Fényi József kiadó könyvét, a *Vizsla idomítását*. Ebben megtalálja a szükséges felvilágosításokat.

P. J. Miklós-Hagyka. Államszámvetéltanfolyam. Egyetem, IV. Egyetemter.

O. B. Visegrad. Szeptember 12-ikén veszik kezdetüket.

Doctör. Külföldön van néhány gazdasági iskola, ahol a gazdasági tudományokból is megszerzeneti a tudóságot, ennek azonban semmi értelme sincs, ha csak gazdasági akadémiai tanárrá nem akarja magát kiképezni. A gyakorlati gazdaságban az ilyen cím egészen fölösleges. Magyarországon nem is használható, ha csak oklevelet nem nosztifikálhatja, előnyt pedig éppenséggel nem biztosít ezen a pályán.

Charon. 1. Attól függ, milyen ügyről van szó. 2. Fekete szalónruban. 3. A vonatkozó tüzélet megkaphatja a Grün-féle könyvkereskedésben (V., Dorottya-utca). 4. Nem humberg s ha a tanfolyam végeztével az illetékes hadisparancsnokság eöit sikerrel teszi le a vizsgát, mint önkéntes szolgálhat.

M. J. Upest. Folyamodjék a pólai hadiengerezeseti parancsnoksághoz. Mellékelni kell a születési és a testi alkalmatlanságra vonatkozó orvosi bizonyítványokat és a szülők beleegyezését, hogy önként belépessen.

L. V. Kezdetleges dolog, még kísérletnek is rossz.

H. A. Arad-Gáj. 1. Sótárnok 2600 kor., ellenőr 2000 kor., mazsatiszt 1000—1400 kor., sóndar 500—800 korona. 2. Donánybevalót hivatali felügyelő 4000—4800 kor., kezelő 2200—3000 kor., jövedelki üzt 1600—2000 kor., segédüzt 1000—1400 korona, gyakornok 600 kor. (segélydíj). 3. Erétéségi vizsga szükséges és 2 évi gyakorlat után a donányjövetelek szakvizsga letele.

B. G. Miskolc. Cégeket elvből nem ajánlunk. De méltóztassék ajánlatot megtenni a kishirdetések közt, bizonyára elintkezni fog rea vásárló.

D. M. I. Igen lehet. 2. Nem végezheti a jogot, csak gymnasiumi érettségi alapján.

Bodókö-Varaja. Nagyon sajnáljuk, de cégeket elvből nem ajánlunk, külföldi cégeket pedig semmiestre.

Kivánsolati előfizető. Méltóztassék az illető tudományos intézetek titkári hivatalához fordulni, ott szívesen adnak felvilágosítást. Ilyen adatokat lehetetlen egy szerkesztőségnek nyilvántartani.

E. D. Bélt. Szíves figyelmét köszönjük. A kérdéses tudósítás iránt azonoan már más oldalról intézkedtünk.

R. K. Földvár. Az Országos Központi Hitel-szövetkezet igazgatóságához méltóztassék fordulni. Címe: Budapest, IV. Kaplony-utca.

E. J. Marosvásárhely. A két iskola különbözöti tantárgyából osztályvizsgát s ezután érettségit kell tennie. A kérvény, a születési és tanulmányi bizonyítványokkal fölszerelve, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő.

Polgári kaszinó. Olyan nevű bárónak sohasem hallottuk a híret.

Öreg asszony. Mäskor vigyen magával aprópénzt, akkor hasonló kelemelenség nem eshetik meg vele.

Elv. előfizető. Igen, ez alapon kérheti a szolgálat elhasszátást: kérsenek minden valószínűség szerint helyt is adnak.

139 406. sz. előfizető. M. I. lakása: VIII. József-utca 10., K. F. lakása: VIII. József-körút 47.

P. S. Nyiregyháza. Feibermann Lajos elnök nevére, London, Chancery Lane 55—56. intézendő a levél.

K. J. 1000. 1. Szíveskedjék *Belovits Imre* igazgatóhoz (Ba.vany-utca 14. Zenekedvelők egylete) fordulni. 2. Még nem késő. — **H. M. Kanizsa.** Iessék a munkaközvetítő intézethez (Budapest, Salétram-utca) fordulni. — **D. E. A Molnárók Lapja** (József-körút: 31) adhat kérdésére felvilágosítást. — **Sz. J.** Nem közzölhető. — **H. S. Ráckeve.** A munkaközvetítő intézetnél (Budapest, Salétram-utca) tessék magát előfe-

gyeztetni. — **K. L.** Nem közzölhető. Nincs üresedés. — **Emmy.** Javítottunk rajta. Kiadjuk. — **Katona 19.** A gymnasium 8 osztályának elvégzése az erettségig vizsgával együtt sem jogosít a haditengereszettel az egyezli önkéntes szolgálatra. Ott csak a kereskedelmi tengerészet tisztje vagy valamely magasabb műszaki iskola rendes hallgatója szolgálhatnak mint egyéves önkéntesek. Dél-Tirolban csak Trientben van a hegyi tüzérségnek egy osztálya, azonkívül pedig vartüzérség is. Tabori tüzérség Tirolban nincsen. A tüzérad-nagynak éppen annyi a fizetése, mint egy más had-nagynak: 1700 korona és a lakbér. Teknői pótlék nincsen. A ka'onai pályá ajánlhat szegény ifjunak is, ha van benne szorgalom. Menjen a tabori tüzérséghez.

— **Dilettans.** Fischer László, Budapest, IV. Sütő-utca. — **135.438. sz. előfizető.** Palais Royal, Koronakereskedés-utca. — **Varpalota.** Fekete haját jelent. Ha teleszik, prózában is használhatják. — **Ottília.** Ha van elég kitartása s szorgalma, érdemes előlről kezdeni azt a négy osztályt. Könnyebben juthat bármiféle állásból mint így. — **Jogász.** 22. Csak akkor írjon, ha kedve van rá. De akkor sem kell mindig. A versnek nem az adja meg az értéket, ha sok van, hanem ha jó. Egyik különben valamelyes simítással jönni fog. — **G. V. Budapest.** Igazolójegyet a Rend-örégnél kapható. Bélyegilleték 2 korona. — **M. K.** Köszönjük a szives figyelemztetést. Alkalmilag majd megemlítjük. — **W. I. és T. L.** Mind a két szó el van fogadva és helyes. Ez azonban szokascsabb: csolnakázó egylet. — **Székesfejérvár.** Méltóztassék a párisi rendőrség bejelentő osztályához fordulni. Ha a válaszra megfelelő összeget mellékelni levelezzék, megkapja a válasz. Tudakozódhatik a párisi osztrák és magyar főkonzulatus utján is. — **F. H. Temesvár.** Mert így határozta meg azt annak idején egy udvari rendelet. — **J. Páncsova.** 1. Ha végkielegítéssel bocsátott el, vállalhat állami hivatalát. Meg akkor is, ha nyugdíjat huz az államtól, de akkor a nyugdíjról le kell mondania. 2. Egész nyugdót lehet tehát, nem történhetik miatta semmi baja. — **E. A. Uvidék.** Miatlan tenlyeg az ön főnöke részéről történt a hiba, amely miatt a kérvény a kivánt időre elintéztet nem nyerhetett, nem volna igazságos, miatta az üzletvezetőséget vadozni.

— **Bányai.** 1. Egész bátran kiteneti. 2. Kérdéses ekkérről nem tudunk semmit. — **K. B. Budapest.** Egyék minél több szőlőt, reggel is, dében is, délután is, este is. Ennyiből áll a szőlőlkura, mely különben semmitféle étréndi változtatást nem kíván.

— **B. J.** Ha gyász van, leteke keztvlyt és nyakkendőt használjon. — **P. G. Nagyszombat.** Világi papok csak a tisztességes életre tesznek fogadalmat. — **E. J. Nagyvárad.** 1. A vasúti tisztképző tanfolyamon egész nap vannak előadások. 2. Mint egyetemi hallgató egyuttal a vasúti tiszt tanfolyamot nem hallgathatja.

— **Kolman és Glück.** 1. Miniszteri engedéllyel vizsgálhatik. A kérvényt az intézet igazgatósága utján kell a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intéznie. 2. A királyi tanfelügyelő nem adhat engedélyt. A szörf bizonyosan nem volt elég édes, s gy eradni kezdett. Fözesse fel újra és édesebben, akkor nem lesz baj. — **S. A. Dalja.** Ha jó, szívesen fogadjuk. — **Erill.** 3 és betűs vezérkikéret dr. *Soltész Adolf* kollégánk írja. — **Zeneiap.** Sagn József Zeneapja (VIII. Agteleki-utca 4.) előfizetési ára egy évre 10 korona. Allgemeine Musik-Zeitung (Charlottenburg), egy évre 9 korona. Deutsche Musik-Zeitung (Berlin) egy évre 8 korona. Musica Sacra (Regensburg) egy évre 4 korona. Musikalische Jugendpost (Leipzig) egy évre 6 korona. Musikalischer-literarischer Monatsbericht (Leipzig) egy évre 12 korona. Musikalische Wochenblatt (Leipzig) egy évre 9 korona. Neue Berliner Musik-Zeitung (Berlin) egy évre 8 korona. Neue Musik-Zeitung (Leipzig) egy évre 4 korona.

Napirend.

Naptár. Hétfő, szeptember 3. — Római katolikus: Mansvét pk. — Protestáns: Hildegard. — Görög-orosz: augusztus 21. Tádé. — Zsidó: Elul 9. — A nap kel 5 óra 6 percek. — Nyugszik 6 óra 20 percek. — A hold kel 2 óra 16 percek délután. — Nyugszik 11 óra 14 percek este.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Alapvizsgák az egyetemen. Jog- és államtudományi vizsgák reggel 8 órakor.

VI. szimélti orvosi kongresszus első napja. Beiratások az iparművészeti iskolákba délelőtt 9 órától 11-ig, délután 3 óratól 6-ig.

Beiratás a magyar háztartási iskolába délelőtt 8 órától 12-ig középszintű családok leányai, este 6 órától 8-ig a munkálosnyalok.

Eucharisztikus római zarándoklat délután 4 órakor ülésenk.

Nemzeti Múzeum. Termézetrajzi tár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődji mellett megtekinthetők.

Magyar Kereskedelmi Múzeum a városligeti iparcarnokban nyitva d. e. 9 órától 12-ig.

Teknologiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig, délután 3 órától 5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyitva délelőtt 9 órától délelőtt 10—1 óráig.

Közlekedési múzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3 órától 5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Kelet mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi (kirendeltségek központi üzletvezetősége Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

